

Nederlands Indisch Cultureel Centrum

Nieuwsbrief 7/2013

Gratis maandelijks magazine | Jaargang 5, juli 2013 | Oplage: 6200 | Hoofdredacteur: Hans Vogelsang

Dit is het digitale magazine van de Stichting Nederlands Indisch Cultureel Centrum, dat u maandelijks gratis toegezonden krijgt. Via deze nieuwsbrief wordt u op de hoogte gehouden van ontwikkelingen en vorderingen betreffende ons toekomstig Indisch Centrum. Verder zullen wij u wijzen op nieuwe items op onze website en ook andere bijzondere zaken binnen de Indische gemeenschap en andere culturen met wortels in de "Gordel van Smaragd".

Van de redactie

Het gaat goed met de Nieuwsbrief. Evenals het aantal abonnees, is ook de waardering voor de inhoud van ons Nieuwsmagazine almaar stijgende. Ook deze maand gaan wij weer onze Nieuwsbrief promoten om onze lezersaantallen te vergroten. Kent u familie, burens, vrienden of kennissen die abonnee willen worden? Gebruik dan het formulier op de achterste pagina. Heeft u een persberichtje of een leuke activiteit voor de rubriek [just4kids](#) voor de jeugd van 4 tot 16 jaar? Laat het ons weten! Inmiddels hebben we nu: **6110 abonnees!** Wij willen een heel hartelijk welkom heten aan al die nieuwe lezers van onze mooie Nieuwsbrief. Bent u zelf lid van een vereniging of club en u denkt dat de andere leden het wel zouden waarderen om ons Nieuwsmagazine

Aantal abonnees is NU:

6110

maandelijks per e-mail te ontvangen? Dan kunt u dit nieuwsmagazine uitprinten en als inzage-exemplaar op de eerstvolgende bijeenkomst van uw vereniging of club op de infotafel of entreetafel leggen met een E-mail intekenlijst erbij. Zo helpt u ons aan nieuwe abonnees en uw clubgenoten aan een gratis mooi en informatief maandelijks magazine. **Een E-mail intekenlijst kunt u bij ons aanvragen en krijgt u dan omgaand toegestuurd.**

Tientjes actie

Tenslotte willen wij u graag nogmaals herinneren aan onze tientjes actie. **Gelukkig hebben al heel wat mensen een bijdrage geleverd, waarvoor onze dank,** maar het is helaas nog niet voldoende om financiële soelaas te kunnen bieden aan onze plannen voor wat promotionele acties dit jaar. Denkt u daarom nog eens aan ons, als u toch uw bankzaken aan het doen bent. **Rabobank, nr. 12 92 16 836 (IBAN: NL39 RABO 0129 2168 36) t.n.v. N.I.C.C. in Den Haag, o.v.v. Tientjes actie. U helpt ons toch? Wij rekenen op u, zoals u rekt op ons.**

Deadline kopij en advertenties voor het augustusnummer is op: 4 augustus 2013

Foto zoekt familie

Als je de fotoalbums die in voormalig Nederlands-Indië gevonden zijn doorbladert, zie je stukken uit je eigen jeugd terug. Ik hoopte zo foto's van ons gezin terug te vinden, maar ook

andere familieleden, vrienden en kennissen. Tot nog toe helaas allemaal vergeefs. Totdat ik plotseling iets herkende: een pagina met foto's van schepen en bemanningen, zoals

bijvoorbeeld de "Bootjan". Dat was een opnemingschip van de Gouvernements-Marine, waar mijn vader in de eerste jaren van zijn loopbaan nog heeft gevaren. Het

door: Jan Somers

diende voor bebakening en hydrografie. In die tijd natuurlijk nog geen satellietnavigatie, maar het ouderwetse werk met sextant, chronometer en dieplood. Oprichten van bakens in samenwerking met de theodolietploegen op het land en dan met de hand intekenen en berekenen. Enkele schepen herkende ik, alhoewel ik toen nog niet geboren was, maar van de jaren erna. Zowel de schepen als de oude collega's van mijn vader zijn gemakkelijk te achterhalen in de boeken over de Marine. De naam van het oudst gevonden schip, de Pelikaan, duidt erop dat de foto van hoogstens 1925 (de sloopdatum) is.

De foto's zijn ook een herkenning van het begin van mijn vaders loopbaan.

Bij de Dienst Hydrografie leerde hij alle hoekjes en gaatjes van de Indische

Archipel kennen. Later in Ambon, op het stationsschip Albatros, ook in het album gevonden, was dat schip natuurlijk geen partij voor de veel snellere Japanse schepen. Maar als je de weg wist tussen al die kleine eilandjes, wist je ze via een kleine omweg soms toch de pas af te snijden. Dat kreeg je tenminste te horen in de

vele sterke verhalen. De bebakening en hydrografie waren van groot belang voor de internationale scheepvaart, omdat Indië verantwoordelijk was voor de vaarwegen in de archipel tussen het Suezkanaal, de Golf van Bengalen, de Indische Oceaan, de Zuid-Chinese Zee en de Grote Oceaan. Ik heb een "tag" gezet bij de foto. Misschien wordt die dan nog gevonden door een kleinkind. Dat zou ik geweldig vinden.

De redactie raadt iedereen aan om eens op de website van het Tropenmuseum door de digitale albums te gaan bladeren. Ze staan op: <http://www.fotozoektfamilie.nl/nl/gallery/>

Visum voor senioren voor Indonesië

Steeds vaker vetrekken mensen van 55 jaar en ouder voor langere tijd naar Indonesië, met name naar Bali. Hiervoor is een speciaal seniorenvisum verkrijgbaar die in eerste instantie een verblijfsvergunning verleent voor de tijd van 1 jaar. Daarna kan het jaarlijks worden verlengd. Dit is de enige manier voor ouderen om langere tijd in Indonesië te verblijven.

Wie komen in aanmerking?

Indien u 55 jaar of ouder bent en over een vast inkomen beschikt, kunt u een verzoek indienen voor een seniorenvisum. U mag echter in Indonesië NIET werken of op enigerlei wijze geld verdienen. De bedoeling van het visum is dat de houder gaat genieten van het leven.

Wat zijn de kosten?

Voor het eerste jaar wordt een compleet pakket geboden voor het bedrag van € 1175,- per persoon. Dit is inclusief:

Toestemming van het Indonesische Directoraat Generaal Immigratie

De KITAS (identiteitsbewijs/verblijfsvergunning)

Registratie bij het hoofdkwartier van de Politie

Wettelijke Aansprakelijkheid (WA) verzekering voor particulieren in Indonesië

Visumkosten voor de Indonesische Ambassade in Nederland

Sponsorkosten

Bemiddelingskosten

Kosten vermenigvuldigen van foto

Kosten voor de vertalingen

Daarna zijn er jaarlijkse verlengingskosten van € 675,- per persoon. Dit is inclusief verlenging verblijfsvergunning en de verlenging WA verzekering voor particulieren in Indonesië.

Deze prijzen en regels zijn geldig voor de steden Jakarta, Bandung, Solo, Yogyakarta, Semarang, Malang, Surabaya, Medan, Manado en Bali. De prijzen voor andere steden zijn op aanvraag verkrijgbaar. Prijswijzigingen voorbehouden.

Benodigde documenten

Kopie van uw paspoort, dat nog minstens 18 maanden geldig is

Bewijs van inkomen (pensioen of AOW)

Bewijs ziektekostenverzekering

Bewijs uitvaartverzekering

Levensloop (CV)

Kopie van uw huwelijksakte indien uw echtgenoot, echtgenote eveneens een aanvraag wil

Bewijs van huur- of koopcontract van een woning in Indonesië

Kopie identiteitsbewijs verhuurder van woning in Indonesië

Kopie identiteitsbewijs huishoudelijke hulp in Indonesië

Verklaring dat u in Indonesië geen dienstverband zult aangaan of zakelijke activiteiten zult ondernemen (verkrijgbaar bij Access Indonesia)

1 recente pasfoto

Kopie boekingsbewijs

Persoonlijke bemiddeling

De stap om naar Indonesië te vertrekken is op allerlei fronten een ingrijpend proces. Niet alleen emotioneel, maar ook vanwege de bureaucratie en de ingewikkelde wetgeving van Indonesië.

Access Indonesia is reeds jaren gespecialiseerd in het bemiddelen van visa voor Indonesië en in het bijzonder van verblijfs- en werkvergunningen. Men neemt u alle administratieve rompslomp en regelwerk uit handen, zodat u zelf meer tijd over hebt om u in ieder opzicht voor te bereiden op uw nieuwe toekomst. Ieder jaar staat Access Indonesia ook met een informatiestand op onder andere de Tong Tong Fair in Den Haag.

Heeft u serieuze plannen om langere tijd in Indonesië te verblijven? Dan staat men u graag terzijde in dit traject en nodigt men u uit voor een persoonlijk gesprek, waarop uitgebreid op uw specifieke situatie zal worden ingegaan.

Voor meer informatie, bel of mail naar: Access Indonesia, vraagt u dan naar Mevrouw Gianita Brinkman, Tel: 070-8875020 of 06-51152727. E-mail: info@accessindonesia.nl. Website: <http://www.accessindonesia.nl>

 *Afhalen *Lunch *Diner *Catering www.mirasa.nl info@mirasa.nl	<i>Indonesisch eethuisje Mirasa</i>	Reinkenstraat 61 2517 CR Den Haag Tel: 070 - 346 41 98 Fax: 070 - 363 43 13 M: 06 - 45614409 J.J.H.W. de Brabander F.P. Hartani
--	--	--

(advertentie)

Mijn levensverhaal - 2 door onze correspondent in Nieuw Zeeland, **Adrian Lemmens**

Helaas was ik toevalligerwijze aanwezig tijdens dat verraad, en raakte ik zelfs aan mijn hoofd gewond, door een steen, die door hun oudste zoon Rijnco geworpen werd. Dit gebeurde allemaal in de "Villa Isola" in Bandoeng. Na verbonden te zijn, mocht ik met Eppo, hun jongste zoon, in de Japanse stafauto, met vlaggetjes en de Japanse chauffeur, als een troost, een lunch pakketje "Oom" Ab Brons brengen in zijn gevangenis, waar ik hem door de poort tussen een

groepje andere Hollandse gevangenen zag staan. Ab Brons was een grote man met een rood gezicht en witte haren; men kon hem niet missen.

Als Duitse, maar ook om mijn vaders reputatie te dwarsbomen, werd mijn moeder door toedoen van deze mensen bij Greetje Brons ontboden. Deze vroeg haar verzoek de functie van tolk op zich te nemen (mijn moeder sprak vijf talen). Mijn moeder vroeg bedenktijd en ze kreeg hier

slechts drie uur voor. Overhaast vluchtten wij naar Surabaya per trein. De trein werd door de Japanners uitgekamd, op zoek naar ons, maar RK. Zusters hielpen ons verborgen te blijven. Het onderzoek van drie jonge Japanse officieren op die trein duurde drie dagen.

In Surabaya werden wij toch gevangen genomen en kwamen wij, in volgorde, in het klooster Gedangan, Ambarawa; daarna ik denk kamp 5, en tenslotte

Banyu-Biru kamp 10. Waar wij tot begin december 1945 verbleven. Ons vertrek van Banyu-Biru kamp, ik geloof op 6 December 1945, was zeer dramatisch. Onder de bescherming van de Ghurca's, die ons ook van de revolutionairen tijdens de Bersiap bevrijdden. Ons kamp was reeds in handen van de guerrilla's en werd, volgens de dreigementen, op een totale eliminatie voorbereid. Luidsprekers verkondigden allerlei dreigementen, slangen, krokodillen en tijgers en panters zouden op ons losgelaten worden, barricades van zandzakken werden opgeworpen tegen aanvallen met handgranaten. Wij werden op het laatste moment ontzet door een kolonne Ghurca's, die ons kamp voor mogelijk een maand of meer verdedigden met mortieren, machinegeweren en persoonlijke nachtelijke koppensneller-activiteiten.

Met het uiteindelijke vertrek in een grote groep, gingen wij door geweervuur aan beide zijden van de weg en vliegtuigen overal in de lucht schietende en bombarderende tot aan Semarang toe. Het was soms een angstwekkende vuurzee, waar wij doorheen reden. Tenslotte bereikten wij Semarang, waar wij na enige dagen aan boord gingen via pontons op het Amerikaanse schip de "Victoria Amhorst" op weg naar Batavia. Ik denk dat het in het eerste Kamp 11 van Banyu-Biru, onze burens waren, die met hun groep praktisch helemaal uitgemoord zijn. Daarom werd met onze groep geen risico genomen en waren wij ook uitzonderlijk zwaar bewapend, met tanks en gepantserde wagens. Wij zaten dan ook met alle bagage om ons heen in die trucks.

Terug in Nederland

Binnen het jaar, wist Jannes den Besten, van de weduwen en wezen

afdeling van de B.P.M, met geweldige leugens, mijn moeder in te palmen en hoe ongelooflijk het ook klinkt, in gemeenschap van goederen met haar te trouwen in December 1947. De man bezat zelf niets, hij was een homoseksueel, hetgeen mijn Moeder ook pas te laat te weten kwam. Mijn moeder werd eventueel door hem onder druk gezet, om haar onder controle te kunnen houden. Eenmaal, tijdens een open gesprek, vertelde mijn moeder mij een en ander. Op haar eerste huwelijksnacht posteerde mijn Moeder zich kennelijk voor die man, (ik moet er niet aan denken, mijn moeder). Maar het liep mis, hij gebood haar woedend zich aan te kleden en zei: "Ik heb jou daar niet voor nodig en ik heb nu al jullie geld en die kleine flikker (dat was ik), raak ik op de een of ander manier wel kwijt". Dit was dus mijn toekomst, waar mijn eigen moeder in meespeelde, "gedwongen of niet", hoe is dat mogelijk.

Adrian Lemmens, 15 jaar oud

Alle twee de kisten, met Amerikaanse voedingsmiddelen die wij ons uit de mond hadden gespaard en meenamen naar Nederland, werd door die man alleen opgevreten, terwijl ik, nog mager van de kampen, nog steeds honger leed. Drie grote kisten met sigaretten, verkregen met hulp van de vroegere directeur ir. A. Scholtens van de B.P.M.-Shell, de vroegere directe baas van mijn vader, daar werd direct de eerste Volkswagen Kever van gekocht. De rest verhandelde en rookte hij zelf op, kronkelend over de

vloer van het hoesten. Bij de eerste kennismaking met die man, weigerde ik hem de hand te schudden en kreeg ik een geweldige draai om de oren, van mijn moeder, waardoor ik verschillende meters de gang in vloog. Dat was de eerste introductie, men weet over het instinkt van kinderen.

Zwaar gedisciplineerd als ik was, durfde ik nooit ver van huis te gaan en werd ik op die manier veelal alleen gelaten, terwijl andere kinderen op school waren, dat was in de Jacob Marisstraat 18, te Slooterdijk Amsterdam; dezelfde naam inderdaad, als het schip van de HAL. De ms. Slooterdijk, waarmee wij uit Indië kwamen. Gebruik makende van mijn analfabetisme, wist Jannes den Besten, nu mijn tweede vader, mijn moeder te overtuigen, dat ik niet normaal was en liet mij in een zwakzinnigengesticht in Amsterdam Slooterdijk opnemen. Dat gesticht was een complete nachtmerrie. Kinderen die zich niet normaal gedroegen, zich bevuilden en de rotzooi op de muren smeerden, of eindeloos hun hoofden tegen een deur of muur aan sloegen, vreemde dierlijke geluiden maakten, staan mij nog altijd bij. Ik realiseerde mij, dat ik daar weleens voorgoed in had kunnen blijven. Eens in een gesticht, nooit meer er uit, gold in die tijd.

Mijn grootvader was geschrokken, toen hij dat hoorde, maar Jannes den Besten wilde van geen advies weten. En waar was mijn zogenaamde moeder? Dankzij mijn grootvader en via de politie, werd het bestuur van die stichting (later bleek, dat zij een stevige betaling van J. den Besten ontvingen om mij daar binnen de muren te houden), gedwongen om mij te laten testen. Ik werd volkomen normaal beschouwd en werd er toen weer uit gelaten, Gode zij gedankt.

Ik ben nog steeds woedend over het feit, dat men met mij kennelijk te gemakkelijk kon manoeuvreren in die tijd. Ik bleek ondanks alles, nog zo onschuldig te zijn, dat men schijnbaar van alles met mij uit kon halen. Maar ik was ook in een vreemd koud land en kende er niemand die ik kon vertrouwen. Ik was immers nog steeds het totaal genegeerde en daardoor eenzame moffenjongetje uit de Jappenkampen en pas tien jaren oud. Ik was immers niets anders gewend, dan alleen te zijn niets om handen te hebben. Wat een verschil met een eigenwijze TV- en computerwijze tienjarige van vandaag.

In de Japanse kampen, was ik het moffenjongetje, waar de andere kinderen niet mede mochten spelen, ongelooflijk als dat klinkt, ondanks, dat wij het kampeven met iedereen deelden. Mijn Moeder werkte nachts in de keuken en sliep overdag en ik was dus altijd alleen en moest mijzelf bezig zien te houden. Daardoor ben ik een "loner" geworden tot de dag van vandaag.

De enige cadeaus, die ik ooit in mijn leven heb gekregen, waren een aantal boeken van mijn grootvader. Dat werden mijn vrienden en die hield ik voor mijzelf, toen ik via mijn eerste internaat St. Louise, het lezen en schrijven begon te leren. Gelukkig was ik intelligent en leerde vrij snel. Ik ben er zeker van dat mijn grootvader daarmee mijn toekomst heeft verzekerd en gered, maar hij deed meer. Via een R.K. Bisschop in onze familie, Mgr. Lemmens, toenmaals Bisschop van Roermond, werd ik ondanks een grote tegenwerking van J. den Besten op de kostschool St. Louise in Amersfoort toegelaten. Daar man een broeder Deciderius mij persoonlijk onder zijn hoede. Hij sleepte mij in mijn eerste en enige schooljaar daar, van de eerste tot de vierde klas door

mijn studies heen gesleept. Ik was toen 11 jaar en werd 12 in 1948. Het was een elite school, maar ik was de enige die beboterd brood at en niet de voorraden toegestuurd kreeg zoals de andere kinderen. Die aten jam, kaas, muisjes of pindakaas, ik at droog brood met een schrap boter. Maar ik was deel van een gemeenschap, ook al werd ik uitgemaakt voor pinda, als de enige Indische jongen aldaar. Geweldige cadeaus voor al die kinderen en medeleerlingen, met Kerst en Sint Nicolaas, of met verjaardagen; ik liep daartussen, met niets.

Vader en moeder Lemmens

Maar voor het zo ver kwam, dat ik naar mijn allereerste school St Louise ging, werd ik eerst nog meegenomen naar de U.S.A. door een vriendin van mijn moeder, Ria Oosterbaan, die met een Amerikaanse officier was getrouwd en mij mee naar Amerika wilden nemen, waar ik mij hevig tegen verzette. Daarna werd mij direct een naamsverandering opgedrongen, ook tot een "den Besten", ook al verzette ik mij er tegen. Ik begreep niets meer van wat mijn moeder motiveerde, met al deze handelingen en voorstellen, die natuurlijk van J. den Besten kwamen. Ik wist van mijn grootvader, dat ik een hoop geld bezat op mijn naam, maar liefst 98.000 gulden en dat er ook een kwart van de waarde van het huis van mij was. En later bleek dan J. den Besten niet van plan was, dat ooit aan mij te laten; wetten of geen wetten, rechten of geen

rechten. Om mijn eigendom te verdonkeremanen, werd het huis met groot verlies van de hand gedaan en mijn grootvader op straat gesmeten, die daarmee tot een armoedige en eenzame dood was veroordeeld. Hieraan hebben de Nederlandse Autoriteiten mede schuld. Wat heeft Nederland met de nalatenschap van een oorlogsheld gedaan?

Terug naar het internaat St Louise te Amersfoort, na het enige jaar aldaar, gingen mijn zogenaamde ouders op vakantie naar Frankrijk, met hun eerste baby, een jongen, die later, dankzij haar trots en op haar kosten, dokter zou worden. Hij bleek ook homoseksueel te zijn en zou later zijn moeder van alles zou beroven (en daarmee dus ook mijn rechten) en haar de dood in zou jagen.

De tuinman van het internaat St. Louise werd gevraagd of hij op mij wilde passen en werkte ik dus met hem in de tuin in mijn zogenaamde vakantie. Na die vakantie en dat tuinwerk, werd ik van die school afgehaald en op de Technische hogeschool Don Bosco, bij de Salesianen geplaatst, ook in een internaat in Amersfoort. Ook daar werd weer een tuinman gevraagd om op mij te passen terwijl de familie naar Frankrijk ging. Daarna werd ik ook daar vanaf gehaald. Dat was voor de rest van mijn leven, mijn laatste school, maar ten laatste leerde ik daar inderdaad ook het omgaan met gereedschappen.

Nu volgde echter de vreselijkste periode van mijn leven. De lezer begint nu mogelijk een idee te krijgen wat ik heb moeten doorstaan. Dat ik mijn vaardigheden ondanks deze situaties heb weten te behouden, is bijna ongelooflijk. Ik heb toen zeker de voorzienigheid achter mij gehad en

kennelijk voor de rest van mijn leven. Misschien is dat de prijs, waar mijn vader zijn leven voor heeft geofferd. Dat is de vraag waar ik mee aan het worstelen ben. Maar desondanks heb ik nu een vrouw en kinderen.

Een aanslag tegen mijn leven, waaraan ik vijfmaal de dans ben ontsprongen en verder een verschrikkelijk onrecht heb moeten ondervinden, hebben mij uiteindelijk berooid het land uitgestuurd. Ten gevolge waarvan ik nu dus als een emigrant in New Zealand zit, en daar berooid met letterlijk niets tot mijn naam, een nieuw leven moest beginnen, in mei 1962, dus 26 jaar oud. Wat heeft Nederland ooit voor mij gedaan? Wat, of hoe, met de geweldige en potentieel grote rijkdom, en geweldige studie kansen, die ooit mijn rechten waren en die mij ontnomen zijn, ook die door mijn vader aan mij zijn nagelaten.

In het nog vooroorlogse Indië; in 1939

De B.P.M.-Shell, eens mijn vaders bedrijf, gebod hem in zijn functie twee mensen te disciplineren, die de bloemetjes buiten zetten en de B.P.M. als maatschappij te schande maakten, in een tijd, waar een goede naam nog steeds zeer op prijs werd gesteld. Een de zoon van een zittende directeur ir. Jan Brouwer en een prof. dr. ir., professor in de Geologie H.H. Brons een hoge academicus, die zich aan de Japanners hadden verbonden. Voor welke reden dan ook, het was verraad, maar ir. Jan Brouwer door zijn vader gewaarschuwd, vluchtte toen naar Australië. Een mogelijkheid, die ook aan mijn vader geboden werd. Maar mijn vader, destijds de grote organisator van de B.P.M.-Shell in Nederlands Oost-Indië, beval de vernietigingen van de B.P.M.-depots in

Tarakan en Balikpapan en vluchtte daardoor te laat. Hij was een patriot en verloor zijn leven, in dienst van zijn zogenaamde Vaderland.

Die twee individuen (heren kan ik ze niet noemen), overleefden en waren ons vijandig gezind. Ze weigerden mijn moeder te helpen en ik wist natuurlijk te veel over en van Brons; ik was een gevaar voor hen en moest worden geëlimineerd en J. den Besten, chanteerde de Brons familie, met wat hij daarover van mijn Moeder had vernomen. Ab Brons nam hem in dienst om mij te elimineren, wat goed in het plan van J. den Besten, maar ook in dat van de Brons paste. J. den Besten wilde mij immers ook kwijt, omdat hij niet van plan was, om mij ooit mijn rechtmatige bezittingen uit te betalen.

De oorkonde die Adrians vader van de Nederlandse regering ontving

Nederland liet dit allemaal toe, door de inbeslagneming van ons huis en eigendom, onze thuis en onze haven, waardoor ik ook mijn grootvader, mijn voorgd, en mijn enige bescherming verloor. Met daarbij ook de mensonterende Wet Onbevoegdheid van de vrouw in die tijd. Dat onze situatie in Nederland, met hun acties

tegen ons, nog verergerde, is ook de schuld van de Nederlandse Staat en haar overheden. Wat kan ik (persoonlijk) verwachten, als straks de "Indische Kwestie", door Nederland wordt erkend?

U hebt nu de eerste 12 jaren van mijn leven gezien. Er volgden nog 14 jaren van ongeluk, levensgevaar en armoede voor mij in Nederland, voor mijn uiteindelijke vlucht door emigratie naar Nieuw Zeeland.

Beste Hans, je hebt mijn permissie hier mijn levensloop openbaar te maken. De Nederlandse Staat moet ook kennis nemen van wat er met mij is gebeurd, evenals de B.P.M.-Shell, die medeschuldig is aan de behandeling van de zoon van een van hun toenmaals belangrijkste employés. De B.P.M.-Shell, heeft aan mij ook nooit de studiefondsen toegekend, die door mijn Vader met hen waren vastgezet in 1939, tijdens zijn laatste verlof in Nederland. Studiefondsen die aan mij uitbetaald zouden worden tot aan mijn dertigste jaar en het mede gebruik van alle sociale voorzieningen van de B.P.M. die ik nooit heb gezien of gekregen.

Dit is eveneens een deel van de reden waarom wij Indische Nederlanders nu al 70 jaar lang door Nederland behandeld worden; een periode die we de "Indische Kwestie" noemen. Maar ik weet het, ik ben lang niet de enige, ook al bedenk ik, dat mijn situatie en het verloop van mijn leven uniek is. Als een consequentie van wat mij allemaal is overkomen, door mijn eigen moeders kennelijke onverschilligheid jegens mij en mijn lot, heb ik haar in 1998 persoonlijk gezegd, dat zij niet het recht had de oorlog te overleven. Deze harde, maar in mijn ogen reële uitspraak deed ik tijdens mijn laatste bezoek aan haar,

een half jaar voor haar dood. Ik noemde haar als reden het verraad aan haar tweede zoon, ook een J. den Besten. Mijn moeder vroeg mij of ik het meende, hetgeen ik nogmaals bevestigde. Zo namen wij afscheid voor de laatste maal; ik heb er geen spijt van, maar ik heb er wel moeite mee. Kunt U zich dit indenken? Echter los van haar behandeling van en verantwoording jegens mij, haar enige kind van haar eens zo zeer geliefde man, was ook mijn moeder, eens een geweldige persoonlijkheid in die moeilijke jaren. Met geweldige prestaties en trouw aan haar geadopteerde land en nationaliteit en mogelijk honderden hebben hun levensbehoud in de kampen aan haar kookkunsten te danken. Moeder kreeg na de oorlog in Nederland, vele brieven van kampgenoten die haar bedankten voor wat zij had gedaan, brieven die in nijd en jaloezie door haar tweede man J. den Besten werden verbrand. Maar waarom liet mijn Moeder mij toen in de steek? Nu op 12 jarige leeftijd, werd ik na de vakantietijd en na de vakantie van mijn "familie", ook weer in Frankrijk, ook weer van mijn tweede school verwijderd. Ook op deze tweede school liet de tuinman van die school Don Bosco, te Amersfoort, die op mij paste, mij "helpen" bij het werk in de tuin.

J. den Besten had zijn macht nu gevestigd, met onze bezittingen totaal onder zijn beheer en mijn Moeder scheen haar eigen gewoontelijke zelfbeheersing en persoonlijkheid volkomen te zijn verloren. Wij woonden nu na hun huwelijk, in ons eerste huis in de hoerenbuurt van Den Haag, in de Scheldestraat, recht tegenover de ramen met spiegeltjes en die dames in hun voor mij zo vreemde kledij, nooit eerder zoiets geweten of te hebben gezien, was dat voor mij een volkomen raadsel. Dit werd toen ook schijnbaar de tijd voor

den Besten, om de door hem met ons aangenomen positie te bevestigen, door mijn moeder volkomen te onderwerpen, zoals hij dat gedurende zijn eigen Vaders tijd had geleerd, in het vooroorlogse Roemeense Bucharest, met de vrouwen aldaar. De "Balkanisatie" van mijn moeder, de totale onderwerping van zijn vrouw, mijn moeder, waarvan ik later ook hoorde, dat het zijn bedoeling was, om ook mijn moeder als zodanig te werk te stellen. Hoe was dat mogelijk.

Nog een foto van Adrian, 15 jaar oud

Mijn moeder werd zo vaak getrapt en geslagen, dat zij zich veelal niet buiten de deur durfde te vertonen. Ongelooflijk genoeg, bleken die woningen ook tot de B.P.M. te behoren, zo tegenover onze trappen hal woonden ook B.P.M.-ers, de familie de Koning. Door het gegil en het geschreeuw van mijn Moeder, riepen die de politie. Ondanks dat de politie de staat van mijn moeder kon zien, wist den Besten de rollen zo te verdraaien, dat de politie sympathie met "hem" hadden. Ondanks de vele gaten in mijn kennis, wist ik genoeg, om hem Mossadeg, te noemen, de huilende Minister-president van Iran in die tijd. De burens durfden niet meer te reageren, na bedreigingen van den Besten. Ze hadden nu gezien, van wat hij met de

politie wist te bereiken, ondanks mijn moeders uiterlijke kentekenen, van zijn beestachtige behandeling van haar.

Nu begon ook de tijd voor hem, om zich tegenover mij een houding aan te meten. Met mijn Moeder onderdrukt en onder controle en daardoor niet in staat om tussen hem en mij te kunnen komen, om mij te verdedigen, nu was ik aan de beurt. Het was de winter van 1948, dikke sneeuw en ijsbloemen op de ramen, werd mij geboden, mij uit te kleden, veel van mijn kleding, (nu lompen) was nog steeds van onze repatriatie, de schoenen met touwtjes bij elkaar gebonden, werd ik naakt aan mij haren de douche in getrapt. Ik schreeuwde niet, het had geen zin.

Nog steeds broodmager, stond ik onder dat ijskoude water te jammeren, hij stond met een Spaanse riet voor de open deur, twintig minuten tot een half uur, als ik eruit probeerde te komen, sloeg hij mij op mijn natte huid, ten gevolge waarvan de wonden weken namen om te helen. Ik kon mij na die behandeling nauwelijks meer bewegen. Aan mijn haren werd ik naar het koude gedeelte van het huis, mijn kleine kamertje, gesleept, de kamer in gegooid, op de vloer gesmeten, waar alleen een kaal matras en een paardendecken lag, terwijl ik niet eens was afgedroogd. Dit heb ik 11 of 12 keer moeten doorstaan. De kennelijke bedoeling was, om mij een longontsteking te bezorgen. Mijn moeder zat in de enige warme kamer, met hun eerste baby een jongen en ook een Jannes en kwam er nooit uit, zij was te bang. Is dit van een moeder te bevatten? In die omstandigheden? Misschien wel.

Over mijn Moeder

Mijn moeder, kwam uit een niet zo welgestelde familie, een Kleermakerij

en was een van de ouderen, van 11 kinderen. Grootvader een geweldige verteller, met slechts een been, was door geheel Sauerland en Westfalen in Duitsland bekend. Moeder was geboren op een vrijdag de 13e mei in 1913, dus aan het einde van de Eerste Wereldoorlog. Haar door ambitie gedreven leven behelsde Piano spelen, kleding ontwerpen en maken en had ook de Kookschool doorlopen, bij een van de in die streek bekendste Hotels in Winterberg. Als Gouvernante bij een rijke Maastrichtse familie, leerde mijn moeder uiteindelijk mijn vader kennen. Mijn moeder sprak vijf talen, vloeiend Maleis was haar laatste taal.

Beginnende met de huwelijks-voltrekking in Kasteel Oud Wassenaar, bracht haar huwelijksreis haar in 1934, langs vele van de Franse kastelen en Chenonceau aan de Loire en tenslotte het Casino te Monaco, waar zij een maal mocht spelen met 1000 gulden. Moeder was gelukkig, het werden er 4000. Enthousiast wilde zij het nog een maal herhalen, maar mijn vader zei neen; eenmaal was de afspraak en zo bleef het.

In Nederlands-Indië

Moeder was een beetje koket, elke zaterdagavond, in de Soos, in een andere avond japon, nooit een tweede maal gedragen, het waren haar eigen gemaakte designs en de avond japon veranderde in een cocktailjurk en daarna in een middag japon, met veel hand gemaakte opsmuk, waar zij inderdaad bewonderenswaardig mee was, zo was haar leven, in ons oude voor-oorlogse Indië. Maar mijn vader keek naar de toekomst en dit was een duur spelletje. Zo kwam de afspraak, dat mijn Moeder alle stoffen kon kopen, die zij maar wenste, vermits zij haar eigen kleding ontwierp en zelf maakte. De stoffen kwamen van over

de hele wereld, zelfs Iers linnen. Mijn moeder was de dame. Maar waar was er de moederlijke tijd voor mij? Die was er niet, voor mij was daar alleen maar de baboe en mogelijk de borstmelk afgekolfd en met de fles aan mij gevoed.

Mijn vader was trots op zijn eerste zoontje, dat weet ik, er waren foto's die daarvan getuigden, maar hij had ook een hoge baan bij de B.P.M.-Shell en verantwoordelijk voor de algehele financiën van die Maatschappij. Hij vloog met de Shell vliegtuigen veel en over geheel Indië voor inspectie van de boeken op de vele Shell stations. Eenmaal zelfs eens met Douglas Bader, de beroemde Engelse piloot zonder benen, die ook voor de Shell vloog. Mijn Vader was helaas dus veel weg voor inspecties. Corruptie tierde ook in die tijd welig en zo werd het bekend dat telegrammen mijn Vader vooruit gingen, als waarschuwing, zodat de boeken om in een correcte situatie zouden zijn. Er werden hem zelfs afkoopgeschenken aangeboden in vaak geweldige bedragen. Mijn vader reageerde daarop met ontslag en een schoonveegactie schoonveeg actie en zo werd de naam van mijn vader gevreesd op de verschillende stations, waarvan de boeken niet correct waren.

Het B.P.M.-Shell soosgebouw in Pladju

Desondanks was mijn Moeder toch nog te trots, maar ook ten zeerste beschaamd (hoevaak was de eens zo zeer bekende naam van A.C. Lemmens, door de omstandigheden bezoedeld), om door ook maar enige

vroegere bekende te worden gezien, vanwege haar huidige uiterlijk en onze vroegere reputatie. Was dat de bedoeling van die Jannes den Besten?

Waarom had ik een moeder, die geen belang of verantwoording voor haar enig kind nam. Niet als een hartelijke warme en veilige Moeder, maar ook niet door haar onbesuisde tweede huwelijk, nog wel in gemeenschap van goederen ook nog, zonder acht te slaan op de belangen van haar kind. Zelfs al was dat met en onder al de geweldige beloften van die man.

Natuurlijk, haar tweede huwelijk was een volslagen nachtmerrie en in haar situatie was er geen uitweg. Door in alles toe te geven, hoopte mijn moeder een succes van dat huwelijk te kunnen maken. Dat was dus ook debet aan haar houding tegenover mij. Ze had toen niet door dat het haar tweede man in het zo onverantwoorde huwelijk in gemeenschap van goederen, alleen te doen was om haar kapitaal.

Maar er was ook weinig mogelijkheid tot enige hulp, voor mijn Moeder, ze was immers geïsoleerd door de omstandigheden. Er werd een school voor mij gevonden, een RK. School aan het Westeinde. Onder de Wet moest dat tot 15 jarige leeftijd op school blijven, maar kennelijk had niemand enige belangstelling voor mij. Geen interesse en geen leidende hand, of een extra aanspraak, want ik was immers het jongetje dat niet sprak, en zich alleen wist te vermaken; in de geest nog steeds helemaal terug in de tijd van de Japanse kampen. Het Moffen-jongetje, waar de andere kinderen niet mee mochten spelen. Ik wist niet beter en in Nederland was ik alleen maar een van de pinda's, waar weinig interesse voor was. Het liep totaal op niets uit en duurde

slechts enige maanden, ik leerde daar totaal niets. Tenslotte hing ik gewoon ergens rond en liep ik de geweldige afstanden, op mijn totaal versleten schoenen, in sneeuw en ijs, nog steeds vanuit de repatriërings-periode. Er was immers geen controle op mij.

Menigmaal, vroeg ik mij af, waarom ik eigenlijk geen moeder had, ik kan mij de borstvoeding niet herinneren, was het afgekolfd, zoals het mij door de baboe werd gegeven. In tegenstelling tot mijn vader, heb ik nooit in de armen van mijn moeder gelegen, maar

ik had wel de mooiste kinderwagen van Pladju, zo werd verteld.

tot zover het tweede deel van het levensverhaal van Adrian Lemmens, dat hij voor deze NICC Nieuwsbrief schreef

Nu ook reparatie van iPhone 3G (S), 4 (S) en iPad. Klik [hier](http://www.borca-online.nl/iphone-en-ipad-reparatie) voor de aanbieding <http://www.borca-online.nl/iphone-en-ipad-reparatie>

Borca **Online**
Computer **Service**

Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag
070-364 2806
www.borca-online.nl

De HERDENKINGSSPECIAL komt er weer aan

Evenals voorgaande jaren staat het augustusnummer van de Nieuwsbrief ook dit jaar weer in het teken van de 15 augustus herdenking. En ook nu zullen we weer volop aandacht besteden aan al die kleinere herdenkingen in Nederland en daarbuiten, naast natuurlijk de grote

herdenking bij het Indisch Monument aan de B.M. Teldersweg in Den Haag. Kijkt u nog eens terug naar het augustusnummer van 2012 op onze site: www.indisch-centrum-denhaag.nl
>>> **Nieuwsbrieven - augustus 2012.**
Graag nodigt de redactie de plaatselijke herdenkingscomités uit

om hun evenement met plaats, datum, tijd, en verdere relevante informatie en voorzien van een foto van het monument of plaquette te sturen naar: info@indisch-centrum-denhaag.nl Doet u dit vóór 4 augustus 2012.

Indo – Maluku Crossroads

Op 14 september 2013 vindt 'Indo-Maluku Crossroads' aan het 'Kruispunt' in Twello plaats. De eerste stappen werden vorig jaar op 28 april 2012 in het voormalig Moluks Historisch Museum gezet. De zogeheten 'Indo-Maluku Garden Party' was een ontmoeting tussen Indo's en

Molukkers; een ontmoeting die geënceneerd werd tot een cultureel samenzijn met literatuur, muziek en kunst. Het doel van dit samenzijn was vooral om het gesprek tussen Indo's en Molukkers op gang te brengen en ook aandacht te schenken aan wat hen bindt.

Koloniale verhoudingen

Op de 'Indo-Maluku Garden Party' werd niet alleen muziek en eten gedeeld. De organisatoren wilden ook een goed inhoudelijk programma neerzetten, want men was de mening toegedaan dat de tijd van

vrijblijvendheid voorbij was. Het gesprek met elkaar mocht niet geschuwd worden. Daarnaast moest zichtbaar worden hoe een ieder het Indo- en Moluks-zijn beleefde: verschillen en overeenkomsten kwamen bijeen om met elkaar te delen en van elkaar te leren. Schrijver Alfred Birney, die daags voor de 'Indo-Maluku Garden Party' zijn essay 'De Dubieuzen' presenteerde, ging die dag in op de koloniale verhoudingen en constateerde dat de verhouding tussen Indo's en Nederlanders in Nederland spaak liep. De Nederlander leek zich te schamen voor de koloniale geschiedenis. Frappant, want het is een essentieel onderdeel van de Nederlandse geschiedenis. Dat gevoel van schaamte werd echter niet uitgesproken en resulteerde in ontkenning, in het niet willen weten.

De Indo's en ook de Molukkers hebben het geweten. Velen voelden en voelen zich nog steeds miskend en in het onderwijs wordt nog te weinig aandacht besteed aan de koloniale geschiedenis: een verleden dat Nederlanders met Indo's en Molukkers gemeen hebben. En hoe het de Indo en Molukker is vergaan eenmaal in Nederland aangekomen, bleef vrijwel onbekend voor de Nederlander. Ook onderling waren Molukkers en Indo's niet goed op de hoogte van hun heden en verleden en natuurlijk werd op die dag ook over de (vroegere) animositeit tussen Indo's en Molukkers gesproken. Birney constateerde echter dat Molukkers en Indo's ondanks de aanwezige verschillen, maar juist vanwege het gezamenlijke land van herkomst, alsmede de vergetelheid waarin men in Nederland dreigde te geraken, de krachten samen moesten bundelen. Een andere overeenkomst tussen Indo's en Molukkers werd het thema van de 'Indo-Maluku Garden Party': de koffer. De koffer die een

rode draad vormt in onze gedeelde geschiedenis. De koffer die onze ouders uit Nederlands-Indië meenamen: koffers met foto's, persoonlijke bezittingen en met huisraad. De koffer werd door twee vrouwelijke kunstenaars voortreffelijk verbeeld: Catharina Luhulima schilderde de koffer van haar vader en tekende zijn verhaal op en Shelly Lapré liet zien hoe al die verhalen, foto's en andere attributen een plaats konden krijgen in de koffer die meegenomen werd door een ouder of grootouder. Het belang van persoonlijke verhalen vormt in toenemende mate een wezenlijk onderdeel van de Molukse en Indische geschiedenis.

Indo-Maluku Garden Party, 28 april 2012.

Crossroads

Het heeft meer dan een jaar geduurd voordat het lang verwachte vervolg op de 'Indo-Maluku Garden Party' zou komen. Nu is het dan zover en op 14 september 2013 wordt de tweede editie gehouden onder de naam 'Indo-Maluku Crossroads'; daar waar onze wegen elkaar kruisen. Het doel van 'Crossroads' is nu niet alleen de ontmoeting, maar vooral ook het samenbrengen van de 2^e en 3^e generatie Indo's en Molukkers. Na de 'Indo-Maluku Garden Party' in 2012 zijn de contacten tussen Indo's en Molukkers op vriendschappelijke wijze aangehaald en middels de Facebook pagina houden de leden van de Indo-Maluku groep elkaar op de hoogte van belangrijke evenementen, publicaties en berichten over allerlei culturele en

historische topics. Op 'Crossroads' bieden de organisatoren ook de 3^e generatie een podium om te laten zien hoe zij denken en doen met de erfenis die ze hebben meegekregen. Het idee is ook ingegeven door de constatering dat de overdracht van de 2^e generatie naar de jongere generaties bij beide groepen moeizaam verloopt. Kennis en informatie is volop beschikbaar, maar het is kennelijk moeilijk gebleken om samen die erfenis op een voor een ieder toepasselijke wijze te ervaren en te delen. Daarom ook ligt het zwaartepunt bij 'Crossroads' op de ontmoeting, overdracht en het samensmelten van 2^e en 3^e generaties Indo's en Molukkers. 'Indo-Maluku Crossroads' beoogt met het evenement niet alle geluiden en gevoelens van Indo's en Molukkers in Nederland te vertolken, maar een poging daartoe is al een stap in de goede richting.

Stichting Tamena

De motivatie om aandacht te besteden aan de Molukse identiteit heeft de organisatoren van de 'Indo-Maluku Garden Party' doen besluiten om culturele initiatieven te ontplooiën en te stimuleren. Niet alleen de ontmoeting met Indo's is speerpunt van activiteiten geworden. In de toekomst zullen ook activiteiten voor de Molukse groep geïnitieerd worden door de organisatoren Catharina Luhulima, Johnny Pattiiha en Magda Pattiiha. Hun krachten hebben ze samengebundeld door de oprichting van de Stichting Tamena. Het is ook deze Stichting Tamena, die 'Indo-Maluku Crossroads' organiseert in samenwerking met Rob Hallatu. Meer informatie via: Magda Pattiiha. E-mail: mpattiiha@hotmail.com

*Dit artikel verscheen in de **Marinjo**, juni/juli 2013.*

Indisch woonproject op komst in Den Haag

De Stichting "Haags Indisch Thuis" (HiT) i.o. heeft met de Scheveningse Ontwikkelingsmaatschappij overeenstemming bereikt om een nieuw te bouwen appartementencomplex in Scheveningen exclusief aan de Indisch gerelateerde doelgroep aan te bieden. Het project dat de naam "Hof van Smaragd" zal gaan dragen, komt tussen de Zeesluisweg, Schokkerweg en Westduinweg, vlakbij de 2^e Binnenhaven en op nog geen 500 meter van het strand. Bovendien bijna voor de deur een tramhalte, die de buurt met de rest van Den Haag verbindt.

Het betreft hier volledig zelfstandige appartementen met een eigen parkeerplaats. Dit woonproject is niet uitsluitend bedoeld voor Indische ouderen, maar ook voor jongeren, (jonge) gezinnen en "empty-nesters". Dat maakt deze locatie dan ook geschikt voor "generatiewonen". Het complex is gesitueerd rondom een afgesloten binnenterrein, waar

omheen de woningen liggen. Dit HOF is alleen toegankelijk voor en via de bewoners zelf. Hiermee wordt een gevoel van beslotenheid en veiligheid gecreëerd. Tevens bestaat de mogelijkheid van zorg aan huis in samenwerking met zorginstellingen.

Er zijn 42 woningen gepland, van ca. 75 m2 tot 100 m2. Er bestaat een mogelijkheid om in dit pré-stadium bepaalde wensen en aanpassingen in het ontwerp van de woningen te verwerken. Aparte bergingen en parkeerplaatsen zijn gesitueerd op de begane grond. De woningen zijn bereikbaar via trappenhuisen en drie liften. De huurprijzen beginnen bij:

€ 690,- vermeerderd met de huur voor een parkeerplek à € 75,- per maand. Servicekosten zullen worden berekend aan de hand van de gemeenschappelijke voorzieningen. Het is tevens mogelijk om een appartement te kopen. De prijzen variëren dan van € 178.000,- tot max. € 254.000,- vrij op naam.

De gemeenschappelijke Indische karakteristiek zal zich met name manifesteren op de begane grond en op de gemeenschappelijke woonlaag. Hier wordt ruimte geboden aan diverse commerciële, culturele en maatschappelijke functies, variërend van toko tot zorgpunt en van een restaurant tot apotheek, alle met een Indische insteek. Daarnaast zijn er gemeenschappelijke ruimten voor activiteiten en ontmoetingen.

Website: <http://www.hit-denhaag.nl>

Salam Terakhir Uitvaartverzorging
Rob van der Sar
Koggewaard 207
1824 GZ Alkmaar-Noord
T 072-5611895
M 06-15006305
www.salamterakhir.nl

Een persoonlijke Uitvaartverzorging die past bij uw gedachtegoed en levensstijl.

(advertentie)

Repatriëring Indische Nederlanders

door: Han Dehne

Je hoort regelmatig praten over de Repatriëring van de Nederlanders en Indische Nederlanders in de jaren vijftig van de vorige eeuw. Dit betekent letterlijk: "terugkeer in patria", oftewel: terugkeer in het

vaderland. De luitjes die dit treft, zeggen dan vaak: "Wij zijn gerepat..." Voor de Nederlandse staatsburgers uit voormalig Nederlands-Indië was het echter een totaal andere situatie. Voor de meesten was Nederland wel hun

vaderland, maar verreweg de meesten waren er nog nooit geweest en kenden het alleen van verhalen, prenten en foto's, maar vooral door het onderwijs op school met de daarbij behorende schoolplaten.

In de jaren na de 2e Wereldoorlog en de capitulatie van Japan, werd de repatriëring van ruim 300.000 Nederlandse staatsburgers vanuit Indië veroorzaakt door het verlies aan werk, de zeer vijandige sfeer in het nieuwe Indonesië en de slechter wordende omstandigheden. Deze groep van zogenaamde repatrianten bestond uit zowel blanke Nederlanders (Totoks) als mensen van gemengde afkomst (Indo's). De terugkeer of vertrek naar patria oftewel vaderland, was niet iets wat de mensen zomaar is overkomen. Een groot deel van de Indo's wilde helemaal niet gaan. Zij hadden de vaste overtuiging dat Indonesië gewoon hun thuis was. Helaas echter werd hen het blijven in Indonesië erg moeilijk gemaakt en de onzekerheden waren te groot. Velen moesten daarom afscheid nemen van hun burens, vrienden en zelfs van hun achterblijvende familieleden, die ervoor kozen om Indonesisch staatsburger te worden. Het uitroepen van de Republiek Indonesia en daardoor het einde van de Nederlandse aanwezigheid kwam abrupt en snel.

Berooid en gekleed van "geleend" geld komen de repatrianten in Nederland aan.

Na de oorlog was de Europese gemeenschap verrast door de extreem vijandige houding van de Indonesiërs onder leiding van Soekarno, die leidden tot een pijnlijk en vernederend vertrek naar Nederland. De lieden die in 1949 en 1950 ervoor gekozen hadden om de Indonesische

nationaliteit aan te nemen, kregen veelal later spijt en wilden alsnog het Nederlandschap. Zij konden toen echter alleen maar rekenen op een onwelwillende Nederlandse overheid. Die zagen de bui al hangen met de massale toeloop naar Nederland, dat toch al door oorlogshandelingen door de bezetting door de Duitsers kampte met een enorm woningtekort, alsmede de wederopbouw en een sober economisch beleid. Toen werd toch wel duidelijk dat men deze landgenoten niet zomaar in de steek kon laten en werd hen alsnog toegang tot het Nederlandschap gegund.

Registratie in Nederland van repatrianten

Na de repatriëring volgde de inburgering, of assimilatie zoals men het toen noemde. De Nederlandse overheid was erop gebrand om de Indo's te kneden tot "model-Nederlanders", die afstand moesten doen van hun Indische eigenheid. De achterliggende gedachte hiertoe was, dat hun eigenheid alleen maar zou leiden tot problemen op het werk. Op school en in de wijken waar zij zouden komen wonen. Wat een verwaande veronderstelling.

Misschien nog meer dan de perikelen rond de overtocht van Indonesië naar Nederland, was de opvang hier, die menig Indo als een pijnlijke en genante herinnering heeft ervaren. In het bijzonder de Financiële opvang leidde

tot zeer emotionele reacties. Het bedrag voor de overtocht, kleding en de inrichting van de nieuw te betreden woning (het zogenaamde meubelvoorschot) was een LENING, die tot op de laatste cent terugbetaald moest worden. Dit werd beschouwd als een weinig genereus gebaar voor de verder van alles berooide repatrianten. Het was een vorm van opvang die duidelijk met tegenzin gepaard ging.

De gastvrijheid was ver te zoeken en daarnaast was er ook nog de kwestie van nooit uitbetaalde salarissen en pensioenen van ambtenaren en militairen voor de periode van de Japanse bezetting. Nu halverwege 2013 smeult dit nog steeds door als een veenbrand. Dit werd door een van de mensen als volgt omschreven:

Opvang in contractpensions

"Het begin van ons bestaan in Nederland na de repatriëring was niet bepaald om over naar huis te schrijven. Eerst werden we ondergebracht in de contractpensions, waar je bijna straatarm begon. In het begin kreeg je 4 gulden per week van de Dienst Maatschappelijke Zorg (DMZ) om de vervoerskosten te betalen en de postzegels die je nodig had voor je sollicitatiebrieven. Had je werk, dan werd je er ook niet veel wijzer van omdat je het grootste deel van je inkomen moest afstaan aan de DMZ om een deel van de pensioenkosten terug te betalen. En had je dan ook

nog de pech dat je een baby had, dan moest die maar met “de pot mee-eten”, want geld voor babyvoeding en dergelijke was er niet bij”.

Al met al is de repatriëring voor de meeste Totoks en Indo's gevolgd door een noodgedwongen maar goede inpassing in de Nederlandse samenleving. Maar dit is vooral te danken aan hun eigen inzet en hun

flexibiliteit en kracht. Evenals de Nederlanders hebben ook de Indo's meegebouwd aan de groeiende naoorlogse welvaart en hebben daar volop in gedeeld. Als eindconclusie kan ik alleen maar zeggen dat de overheid in Nederland die rol van de Indo's gemakshalve zeer snel vergeten is en het nu 68 jaar na de oorlog het nog steeds nalaat om de slepende “Indische Kwestie” voor eens en altijd

op te lossen. De Indo's kunnen trots zijn op hetgeen zij hebben gepresteerd, een ieder binnen zijn eigen mogelijkheden en het zou de Nederlandse overheid passen om RECHT te doen waar onrecht nog steeds geschied.

Moeder Britse vice-premier Nick Clegg in Jappenkamp

Ook de moeder van de Britse vice-premier Nick Clegg heeft in Indië in een Jappenkamp gezeten en is daar ternauwernood aan de hongerdood ontsnapt. De nu 74 jarige Hermance Clegg was slechts zes jaar oud toen ze in het kamp terecht kwam. Ze was de dochter van de Nederlander Herman van den Wall Bake, werknemer bij een Nederlands oliebedrijf en diens vrouw Louise.

Het sterk overbevolkte Kamp Tjideng

Toen in 1942 het gezin werd opgepakt, verdween de vader achter het prikkeldraad van het Glodok krijgsgevangenenkamp en moeder Louise en haar drie dochters gingen naar een ander interneringskamp. Hermance herinnert zich nog goed dat ze als zesjarige moest buigen voor iedere Japanner en de afranselingen en martelingen meemaakte als iemand te diep of niet diep genoeg boog. Een vergrijp waarvoor geregeld de gehele groep gevangenen werd gestraft. In augustus 1943 werden moeder en de drie dochters overgeplaatst naar

het beruchte kamp Tjideng, de zogenaamde “Hel op Aarde”. Er waren toen in Tjideng ongeveer 2500 gevangenen, maar dat aantal zwol in twee jaar aan tot 14.350 geïnterneerden. Ze herinnert zich dat de kampcommandant, Kapitein Kenichi Sonei, een gevaarlijke gek, de gevangenen dwang om bij nacht en ontij op appel te komen en dan vrouwen en kinderen urenlang liet staan. Sonei werd na de oorlog veroordeeld door een krijgsraad en geëxecuteerd.

Moeder Hermance met Nick Clegg eind 1967 (foto: Daily Mail)

Honger was een dagelijks onderdeel van het leven en Hermance weet nog

dat haar moeder een gegeven moment niet meer dan een 35 kg woog. Zelfs zo, dat ze op een dag geen vast voedsel meer kon verdragen. Iedere hap die ze doorslikte, wam er met vrijwel dezelfde snelheid weer uit.

De Britse premier David Cameron met rechts vice-premier Nick Clegg (foto: Daily Mail)

Alleen wat vloeibaar voedsel, een soort soep, bleef erin. Ze was zo vermagerd, dat toen ze na de bevrijding oog in oog kwam te staan met haar man Herman, deze haar niet herkende en per ongeluk een vrouw omhelsde die op haar leek.

In 1946 keerde het gezin terug naar Nederland, waar Hermance te lijden had onder anemie en onverklaarbare

koortsaanvallen. Toen ze in 1957 in de leeftijd van 19 jaar, het Engelse Cambridge bezocht, ontmoette ze de student Nicholas Clegg, waar ze later mee trouwde. Uit dat huwelijk is op 7 januari 1967 de huidige vice-premier Nick Clegg geboren. Hermance Clegg

werd lerares aan een school voor dyslectische kinderen. Ze vertelde dat ze 12 jaar geleden op de website van Kamp Tjideng is gaan speuren, samen met haar man en daarbij werd ze overweldigd door emoties. Ze verklaarde: "Ik stond als aan de grond

genageld en mijn ervaringen kwamen in alle hevigheid weer boven. Ik werd doodsbang en heb uren gehuild".

Leuk om te vermelden is, dat Nick Clegg naast het Engels, vrijwel vloeiend Nederlands spreekt.

zoekt donateurs

Het Indisch Platform behartigt de belangen van de Indische gemeenschap bij de Nederlandse overheid.

Stichting Het Indisch Platform - Postbus 85564 - 2508 CG Den Haag

www.indischplatform.nl

info@indischplatform.nl

Het Indisch Platform heeft de ANBI-status en dus is uw donatie een aftrekpost bij uw belastingaangifte

Schrijfster Paula Gomes overleden

Afgelopen dinsdag 9 juli 2013 is de "Grand Old Lady van de Indische letteren", schrijfster Paula Gomes in haar woonplaats Rotterdam overleden. Gomes brak in 1975 door met "Sudah, laat maar", een novelle waarin haar kampervaringen tijdens de oorlog in Nederlands-Indië centraal staan. Samen met "Het kind met de

clownspop" en "Wie in zijn land niet wonen kan" werd "Sudah, laat maar" in 1992 opgenomen in de trilogie "Tropenkind". In 1993 werd "Sudah, laat maar" in het Engels en het Indonesisch vertaald.

Bij haar overlijden bleek Gomes tien jaar ouder dan ze altijd gezegd had: volgens haar paspoort was ze op 30 maart 1922 in Batavia geboren en dus 91 jaar oud.

De recensies over "Sudah, laat maar" waren lovend. Dichter Hans Werkman, die Gomes' stijl vergeleek met die van Marga Minco, vond "Sudah, laat maar" voor eindexamenkandidaten een ideale opvolger van het volgens hem "stukgeëxamineerde" Oeroeg van Hella Haasse.

In 1993 werd "Sudah, laat maar" in het Engels ('Let it be') en het Indonesisch

('Sudah, biar saja') vertaald. Gomes gaf een aantal lezingen in Indonesië, en werd ook daar als een belangrijk schrijver erkend. Op dit moment wordt in Indonesië een proefschrift over haar werk voorbereid.

Zoals velen haar vele jaren gekend hebben: signerend op de Tong Tong Fair.

Met essayist Rudy Kousbroek, die de Rotterdamse schrijfster zeer bewonderde, publiceerde Paula Gomes in 1998 het brievenboek "Verloren goeling". In datzelfde jaar was zij gastcolumnist van OVT.

Met het luister- en leesboek "Allemaal een doosje" nam Gomes in 2007 afscheid als schrijfster. Wel trad ze nog meermalen op bij festivals (zoals het jaarlijkse Tong Tong-festival in Den Haag) en gaf lezingen en workshops. In 2012 debuteerde Paul Gomes als actrice in de film "*Tamelijk gelukkig – over de alledaagse waanzin van Bob den Uyl*", van regisseur Peter Scholten. Gomes was jarenlang bevriend met Bob den Uyl, die Gomes als schrijfster ontdekte. Gomes was voor het laatst in april jl. te horen als gast-columniste

voor de Amsterdamse zender Radio Steunkous. Paula Gomes is in besloten kring gecremeerd. Vrijdag 19 juli jl. werd in boekhandel Van Stockum in Den Haag vanaf 18.00 uur een openbare herdenkingsbijeenkomst voor de overleden schrijfster gehouden. Vrijdagnacht is van 02.00-03.00 uur op Radio 1 in WOORD de uitzending van 'Een leven lang' met Paula Gomes herhaald.

Siem Boon, directeur van Stichting Tong Tong: "Wij zijn dankbaar voor al

die jaren dat Paula Gomes zich met de Pasar Malam Besar en later de Tong Tong Fair verbonden voelde. Al vanaf de 'Houtrust periode' was zij een graag geziene gast en tot op de 55^e Tong Tong Fair toe signeerde zij haar boeken in de Pasar Boekoe".

Wij zijn dankbaar voor het vele mooie werk dat zij ons na heeft gelaten en wensen haar familie en vrienden veel sterkte toe.

Korte berichten

Bronbeek verwerft Gamelan

Museum Bronbeek heeft van de heer C. van de Velden en mevrouw L.J. van de Velden-Harskamp een authentieke Javaanse Gamelan ten geschenke gekregen. De officiële overdracht vond plaats op 30 juni 2013. Deze gamelan staat al sinds 1976 in Bronbeek opgesteld en wordt regelmatig bespeeld, maar was eigenlijk in langdurig bruikleen. Aansluitend aan de overdracht vond een openbaar concert plaats. Een gamelan is een orkest dat uit ongeveer 20 op elkaar afgestemde bronzen instrumenten bestaat. Het is dus een percussie en gong ensemble.

Behalve bronzen instrumenten kan het ook snaarinstrumenten bevatten, alsmede xylofoon en zangers. Gamelanmuziek speelt een belangrijke

rol bij ceremoniën en theater- zang- en dansvoorstellingen worden erdoor begeleid. Het is onmisbaar bij wayang-voorstellingen. Buiten de hoven in midden Java wordt de Gamelan ook gebruikt bij rituelen en bruiloften. De Gamelan die in Bronbeek staat, is volgens de overleveringen afkomstig van het Hof van Kartasoera. De grote Gong zou ongeveer 400 jaar oud zijn. Het Gamelan ensemble wordt eens in de twee weken op een zondag bespeeld door gamelangroep Kusuma Budaya. Bij speciale gelegenheden begeleidt deze groep ook dansvoorstellingen. Voor meer informatie: www.bronbeek.nl

Eerherstel Indië-weigeraars

Twee militairen die destijds weigerden te vechten in Nederlands-Indië en daarvoor gevangenisstraf gekregen hebben, moeten eerherstel krijgen. Dat vindt de SP en die weet zich nu gesteund door D66 en GroenLinks. Ze willen via een rehabilitatiewet eerherstel geven aan alle 2600 dienstweigeraars. De PvdA wil zelfs een snellere oplossing dan de rehabilitatiewet, om de mannen op

leeftijd eerder eerherstel te kunnen geven. Dit is gebleken na een rondgang in de Tweede Kamer. "De heren zijn nu al in de tachtig en dan duurt een rehabilitatiewet gewoon te lang", vindt PvdA Kamerlid Angelien Eijssink. "Zoveel tijd hebben ze niet meer. En bovendien vragen wij ons af of daar persé een wet voor nodig is".

Gemeente Den Haag neemt congrescentrum over

In Den Haag kunnen grote congressen en dergelijke gegeven blijven worden. De gemeente heeft het gebouw van het failliete World Forum Convention Centre overgenomen van de curator.

Welk bedrag Den Haag heeft betaald is niet bekend, maar volgens een woordvoerder van de gemeente blijven de totale kosten binnen de afgesproken 25 miljoen Euro. Dit is

inclusief het bedrag dat Den Haag had uitgetrokken om het World Forum op te knappen.

Kunnen kunstwerken spreken?

In dit initiatief van de Museum Jeugd universiteit worden op zondag 10 november 2013 kinderen van 8 t/m 12 jaar dichterbij een aantal historische Bronbekers gebracht. De kinderen krijgen de kans om een jeugdcollege te volgen in Museum Bronbeek. Tijdens het college vertellen wetenschappers hen alles "wat ze altijd al hebben willen weten". Het college in Bronbeek gaat over kunst. Welk verhaal zit er achter een kunstwerk.

Samen met Andrée van de Kerckhove gaan ze uitpluizen wat de kunstwerken in de lopende expositie "Bronbekers in Beeld" hen kunnen vertellen over het leven van deze Bronbekers. Andrée van de Kerckhove is onder andere theoriëdocent bij Hogeschool ARTEz en tevens co-auteur van het boek "Bronbekers in Beeld". Het college in Bronbeek is er één in een reeks van vijf in Arnhemse musea. De andere colleges zijn ook te volgen in het Museum voor Moderne Kunst, het Openluchtmuseum, Airbornmuseum en het Watermuseum. Aan het begin van de reeks krijg je een officiële collegekaart en na afloop ontvang je een diploma. Een collegekaart kost € 25,00 en geeft toegang tot alle vijf colleges. Meer informatie en aanmelden voor de collegereeks: www.museumjeugduniversiteit.nl.

Veteraan herkent zichzelf van foto "executie"

Eén van de twee foto's die begin 2012 in een fotoalbum van een voormalig soldaat tijdens de Politionele acties werden ontdekt, is inderdaad de vastlegging van een executie. Deze onthutsende bevestiging is afkomstig van veteraan Harrie Nouwen, die in NRC Handelsblad verscheen. In het artikel zegt Nouwen dat hij zichzelf herkent heeft als de soldaat die knielt aan de rand van de greppel waarin tientallen lichamen liggen. De militair staande aan de rand van de greppel is zijn toenmalige luitenant. "De mannen werden doodgeschoten als vergelding voor een hinderlaag waarin wij gelopen waren", aldus Nouwen. "Ze moesten knielen in de greppel met hun handen in de nek en binnen twee minuten waren ze allemaal dood". Volgens Nouwen gebeurde dit vlak voor het einde van de oorlog, in december 1949. Historici achten dit onwaarschijnlijk, omdat er vanaf september dat jaar een wapenstilstand gold. "Waarschijnlijker is dat het in maart 1949 gebeurde. Toen kwamen inderdaad twee Nederlandse soldaten in het gebied bij Gedong Tataan om het leven, toen hun regiment in een hinderlaag liep". Veel in zijn bekentenis komt overeen met wat er destijds werkelijk is gebeurd met zijn regiment in dat gebied. Nouwen was telegrafist bij het regiment en zegt erover: "Ik heb in Indië de eed afgelegd op Koningin Wilhelmina, om alle geheimen binnen het leger te houden". Dat hij nu na 64 jaar toch zijn mond opendoet, komt omdat hij wil vertellen hoe het er in de Indonesische onafhankelijkheidsoorlog werkelijk aan toe ging. "Wat je nu op de TV ziet over Syrië, dat gebeurde toen ook in Indië; dat is in elke oorlog hetzelfde. Daar is men in Nederland niet van op de hoogte". Of Nouwen inderdaad de man op de foto is en die

foto echt op Sumatra gemaakt is, valt zonder andere getuigen niet met zekerheid vast te stellen. "Maar we hebben vooralsnog geen redenen om aan zijn woorden te twijfelen". Indonesië deskundige Harry Poeze vindt het verhaal van Harrie Nouwen aannemelijk. "Een aantal zaken die hij noemt, zijn aantoonbaar juist. Dat niet alles klopt is begrijpelijk. De man is ver op leeftijd en het is natuurlijk al 64 jaar geleden". Hopelijk melden zich meer getuigen, die ons een werkelijk beeld kunnen geven van wat er toen gebeurd is.

Lees het gehele artikel in NRC: <http://www.nrc.nl/nieuws/2013/07/13/veteraan-bekent-betrokkenheid-onbekende-executie-in-indonesie/>

Bali dreigt een grote vuilnisbelt te worden

Als we de brochures en de ontelbare vakantiefoto's mogen geloven, is Bali een absolute droombestemming. Het uit de hand lopend afvalprobleem dreigt echter steeds meer toeristen af te schrikken. Milieuactivisten smeken de overheid iets te doen. De dagelijks geproduceerde afvalberg op het toeristeneiland is in nog geen vijf jaar

tijd verdubbeld tot 9.000 ton vuilnis. Vooral plastic flessen die toeristen gebruiken als gevolg van het gebrek aan schoon drinkwater blijken de boosdoener te zijn.

Het Indonesische eiland kent noch een recyclingsysteem en ook geen fatsoenlijke vuilnisophaal-dienst. Bovendien weigeren grote vervuilers zoals resorts en restaurants voor het ophalen van hun afval te betalen. Deze onthutsende cijfers doen milieu-activisten aan de noodbel trekken. Het mooie eiland dreigt immers uit te groeien tot een grote vuilnisbelt, met zware gevolgen voor de toeristische sector. De activisten willen dat zo veel mogelijk plastic op Bali wordt verboden. Het organische afval van voedsel, maar ook dat van de

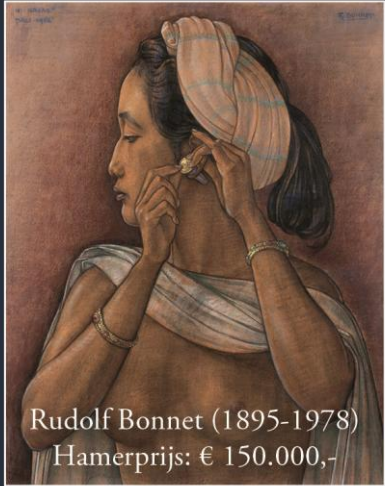
hindoeïstische offermandjes die gelovige Balinezen in brand steken zijn samen goed voor zeventig procent van het afval. Met verbrandingsovens zou dat afval volgens de activisten elektriciteit kunnen opleveren.

Hoogbejaarde Rob (89) kan nu toch op reis

Begin vorig jaar werd de hoogbejaarde Rob uit Den Haag door zijn huishoudelijke hulp bestolen van ca. 10.000 euro. Hierdoor viel ook zijn laatste wens: Een reis naar zijn geliefde geboorteland: Indonesië, in duigen. De kersverse Haagse politieke partij "Groep de Mos" trok zich zijn lot aan en startte een inzamelings-actie die nu geresulteerd heeft in een bedrag van 2000 euro. Bovendien heeft De Mos Garuda Airlines zover gekregen dat zij de helft van de vliegreis doneren. De 89 jarige Rob kan hierdoor binnenkort toch zijn zo vurig verlangde reis gaan maken. Groep de Mos heeft inmiddels een e-mail meldpunt geopend om zo meer inzicht te krijgen in deze problematiek: melddiefstalopbejaarden@gmail.com

ZEEUWS VEILINGHUIS
GEVRAAGD:
INDISCHE SCHILDERIEN

Rudolf Bonnet (1895-1978)
Hamerprijs: € 150.000,-

Herengracht 74, 4331 PX Middelburg
Tel. 0118 - 650 680
www.zeeuwsveilinghuis.nl

(advertentie)

Recept van de maand: **Beef Avocado salade** Han Go (Go-Tan)

Omdat we nu toch eindelijk in de zomerwarmte zitten, eens iets anders dan de geëikte Indische gerechten. Hier een heerlijk recept, dat ik toegestuurd kreeg van Han Go, eigenaar van Go-Tan. Heerlijk fris en toch met een Indische "twist".

Ingrediënten:

400 gram ossenhaas puntjes (reepjes),
250 gram gemengde sla, 2
sinaasappels, 100 gram pecannoten,
1 rode lombok, 1 (2 mag ook) grote
avocado (eetrijp), 6 eetl. Go-Tan Wok
Teriyaki, 1 theel. gehakte knoflook,

2 eetl. Sesamolie, olijfolie, peper en
zout.

Bereiding:

Marineer het vlees in de Teriyaki saus met de fijngehakte rode lombok en de knoflook ca. 15 minuten (langer mag),

schil de sinaasappels en snijd deze in stukjes. Snijd de avocado in tweeën en maak bolletjes met een bolletjeslepel (stukjes mag ook), crush de pecannoten, vermeng ze met de sesamolie en rooster ze in de oven ca. 8 minuten op 175 °C. Meng de sla met de sinaasappelstukjes, pecannoten, avocado, peper, zout en de olijfolie goed door elkaar. Bak in ca. 3 minuten het gemarineerde vlees op hoog vuur (constant roeren). Serveer de sla en leg bovenop de stukjes ossenhaas. Lekker bijgerecht. **Selamat Makan**

Gedicht

door: Mary-Jane Sahanaja

De auteur en dichteres Mary-Jane Sahanaja (1971) beschrijft in haar gedichtenbundels **“Mijn waarheid”** en **“Verlossing van de schaamte en de schuld”** als jongste dochter van een KNIL-er, hoe haar vaders stille verdriet

van invloed is geweest op haar leven. Ze kent een verleden van misbruik en mishandeling, waarover zij openhartig schrijft zonder afbreuk te doen aan haar liefde voor haar ouders. Mary-Jane heeft de redactie van de NICC

Nieuwsbrief toestemming gegeven en voelt zich zeer vereerd voor het publiceren van haar gedichten. Haar gedichtenbundels zijn te bestellen bij Bol.com en Uitgeverij Free Musketeers: www.freemusketeers.nl

Een deel van jou

*Richt je blik naar binnen
Voel wat daar leeft
Ontken het niet
Wat je voelt
Of wat je daar vanbinnen ziet*

*Het kan duister zijn
Of heel rommelig en benauwd
Je kunt je angstig voelen
Verward
Of juist heel ijskoud
Maar ontken het niet*

*Wat je voelt of wat je ziet
Want wat daar binnen leeft
Is een deel van jou
Heeft enkel en alleen licht nodig
Het is er nu grijs en griuw*

*Schijn je licht op het gedeelte
Wat je nu nog zo heftig ontkend
En zie wat het met je doet
Die warme gloed
Voel hoe warm je wordt
En wat voelt dat goed*

*Dus richt je blik naar binnen
Naar daar waar het duister is
Durf van jezelf te houden
Gun jezelf dat licht
Weet dat je het waard bent
En dat je niet langer ontkend
Dat je jezelf kunt helpen
Ook al ben je dat niet gewend*

Bundel: “Verlossing van de schaamte en de schuld”, 2009.

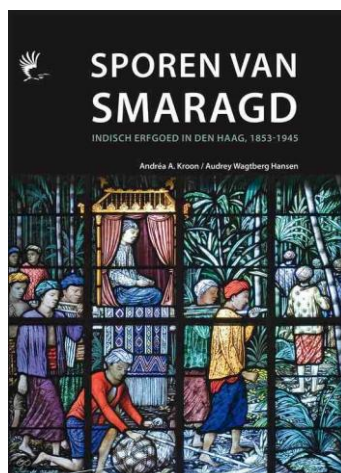
Wel eens gedacht aan adverteren in deze Nieuwsbrief?

Vraag vrijblijvend onze gunstige advertentietarieven aan!

info@indisch-centrum-den Haag.nl

Boekbespreking, e-Books, CD & DVD, presentatie & signeren

Sporen van Smaragd – Angela Kroon en Audrey Wagtberg Hansen. Al eeuwenlang is Den Haag een middelpunt van internationaal verkeer. In de stadsgeschiedenis neemt de band met voormalig Nederlands-Indië een belangrijke plaats in. De commerciële en culturele uitwisseling met de “Gordel van Smaragd” heeft duidelijke sporen achtergelaten in het stadsbeeld die nu als “typisch Haags” worden gezien. Van gevelreliëfs met het stadswapen

van Batavia of Javaanse figuren, tot glas-in-loodramen met Boeddha's of wayangpoppen: talrijke elementen aan de gevels van kantoren, winkels en woonhuizen, bruggen en andere bouwwerken geven blijk van sporen die leiden naar de Indische Archipel. Omdat deze Indische elementen bij verbouwingen, sloop en renovaties verloren kunnen gaan, startte de Gemeente Den Haag het project “Sporen van Smaragd”. Zo werd het gebouwde Indisch erfgoed in de

Hofstad uit de periode 1853 tot 1945 in kaart gebracht. Dit boek, voorzien van schitterende foto's geeft een overzicht van vele bijzondere Haagse gebouwen met een Indisch verleden. *Adviesprijs: € 29,95.*

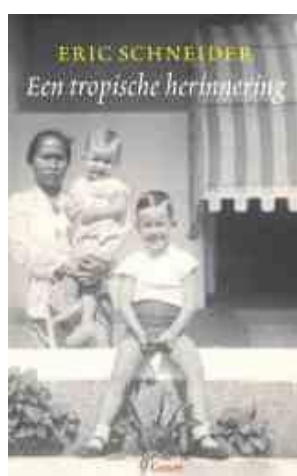
Het vergeten kamp – Pauline Kok-Schurgers. In 1942 geeft het Koninklijk Nederlands Indische Leger zich over aan de Japanse strijdkrachten. Alle Nederlanders worden opgesloten in kampen en Paulines vader wordt tewerkgesteld aan de beruchte Birma-Siam spoorlijn. Pauline wordt van kamp naar kamp gebracht, elk volgend kamp weer een graag erger dan het vorige. Het vergeten kamp is haar persoonlijke verhaal over de martelingen, verhongering en onvoorstelbare wreedheden van de Japanse bezetter. Deze afschuwelijke jaren en het verlies van familie en vrienden hebben Pauline veranderd van een vrolijk en extravert meisje in een teruggetrokken, stille en voor het leven getekende vrouw.

Pauline Kok geeft in dit boek een stem aan de talloze mensen, die onnoembaar leed hebben geleden in de gruwels van de Jappenkampen. *Dit boek verschijnt 15 augustus 2013. Adviesprijs: € 19,95.*

Een tropische herinnering – Eric Schneider. Elke vijf jaar komen de diplomaat Ferdy Aronius, zijn moeder

en haar ex-minnaar bij elkaar om de atoombombardementen op Hiroshima en Nagasaki te “vieren”. De bommen maakten een einde aan de Jappenkampen in Nederlands-Indië en betekenden gelijktijd het einde van een koloniaal tijdperk. In Hotel Hoogduin wordt het drietal tijdens het diner bediend door Boelie Komidjojo. De oude Mees Stork worstelt met de herinneringen die de “beige man” in hem oproept. Hij blijft Boelie bevelen toeschreeuwen, die deze zwijgzame man schijnbaar onaangedaan opvolgt.

Dan, naarmate de avond vordert, neemt de eerlijkheid van het gezelschap toe. Voor het eerst komt de schokkende waarheid over het gewelddadige verleden van Indië ter tafel en praat Ferdy over zijn jong overleden broer. In dit boek worden herinneringen opgehaald, die het heden nog steeds blijken te bepalen. *Verschijnt op 15 augustus 2013. Adviesprijs: € 18,90.*

Vlakke meetkunde – Ruth Post. In deze bundel gedichten, die Ruth Post schreef over haar jeugd in oorlogstijd in Banjoebiroe, een vrouwenkamp op Java, is de inhoud opgeknipt in drie hoofdstukken: Opgesloten, Bevrijd en Holland. Ruth speelt in haar gedichten met het gegeven dat alledaagse dingen zoals brood, water of een boek, in gevangenschap, niet langer vanzelfsprekend zijn. Soms doet ze dat

confronterend, soms ook omfloerst; dan weer ontroerend en voorzichtig. Het boek is ook een ode aan de doden. Voor de auteur is vlakke meetkunde een metafoor voor eeuwigheid en oneindigheid in ons bestaan. De bundel is een collage van personen die ze tegenkwam, eigen ervaringen, gebeurtenissen uit haar moeders dagboek en verhalen die ze hoorde. *Adviesprijs: € 14,00.*

Slavernij – Dirk Tang. Hoe kan het dat de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden, die zo hartstochtelijk vocht tegen de Spaanse overheersing en voor de vrijheid, mee gaat doen aan de internationale slavenhandel. Hoe sussen kooplieden, dominees en huisvrouwen hun geweten tijdens de kerkdienst op zondag? Was Nederland inderdaad de grootste en wredeste slavenhandelaar van het westelijk halfmond? Hebben wij onze Gouden Eeuw te danken aan de florijnen die met de slavenhandel verdiend

werden? Vragen die in talloze varianten gesteld worden, wanneer het Nederlandse aandeel in het slavernijverleden ter sprake komt. De tekst is geschreven voor een breed publiek, fraai geïllustreerd en voorzien van beredenerende bibliografie, die uitnodigt tot verdere verdieping. *Adviesprijs: € 34,50.*

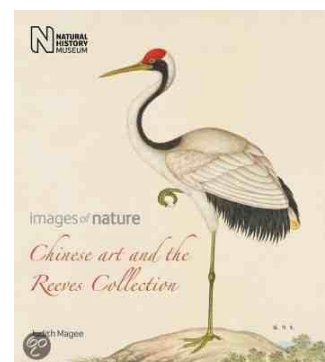
Mijn straat is geel – Lizette Dalebout. Een Hollands gezin in Shanghai. In 2005 vertrok Lizette Dalebout met

haar man en twee kleine kinderen naar Shanghai. Haar man startte er een eigen bedrijf, terwijl Lizette verantwoordelijk was voor het reilen en zeilen thuis. Zo leerden ze de excentrieke energie van deze grote havenstad kennen. Zes jaar later woont het gezin nog steeds in de stad die wel het Parijs van het Oosten genoemd wordt. Het boek is een hilarisch en ontroerend verslag van een Nederlands gezin dat leert overleven te midden van miljoenen Chinezen. Humor en zelfspot slepen de schrijfster door bizarre situaties en cultuurbarrières heen. *Mijn straat is geel* is een onderhoudend boek, dat leest als een soap. *Adviesprijs: € 16,95.*

Chinese Art and the Reeves Collection

– **Judith Magee.** In dit boek worden de mooiste en zeldzaamste voorbeelden van Chinese kunst beschreven in de vorm van tekeningen en schilderijen in het Natuur Historische Museums in China. Sommige zijn nooit eerder in

een boek getoond. Het brengt een unieke collectie samen van schilderijen van botanische, dierkundige en entomologische aard, die tezamen de natuur historie van China verbeelden. *Engelse taal. Adviesprijs: € 17,80.*

De in deze rubriek besproken boeken, CD's en DVD's zijn verkrijgbaar bij de Internet Boekhandel Van Stockum in Den Haag of bij de erkende boekwinkel, tenzij anders vermeld

VAN STOCKUM
INTERNET BOEKHANDEL
www.vanstockum.

Ze zijn anders... kinderen van een Japanse vader door: Han Dehne

Ter gelegenheid van het verschijnen van een opmerkelijk boek een artikel van de schrijver en een van de redacteurs van ICM-online, Han Dehne (pseudoniem: PAKHAN).

Kort geleden zijn er bij ons thuis opnamen gemaakt voor een later uit te zenden documentaire. Deze zal uitgebracht worden onder de titel: **"Childrens Tears"**. De Japanse documentairemaakster Yuki Sunada is er zeer druk mee bezig. Het behelst de problematiek van de kinderen die tijdens de Tweede Wereldoorlog geboren zijn als gevolg van een relatie tussen een Indische moeder en een Japanse bezetter. Iedere oorlog laat een generatie na die iets "speciaals" heeft. Ikzelf ben geen kind van de

Het leven gaat door, van PAKHAN.

vijand, maar ik ben er nu wel bijna 50 jaar mee getrouwd. Mijn vrouw is tijdens de Tweede Wereld-oorlog uit zo'n relatie geboren. Ze behoort

darmee tot een groep oorlogskinderen die, behoudens een paar krantenartikelen en een drietal geschreven boeken, niet of nauwelijks bekend zijn. Jarenlang hebben zij gezweven over hun afkomst. Deels uit schaamte, deels gedwongen door de sociale context waarin zij leven.

Als de familie uit schaamte, of omdat ze je willen beschermen, een geheim bewaren zal vaak verdriet de sterkste emotie zijn. Wie met zo'n geheim wordt geconfronteerd, heeft daar psychisch een zware kluif aan. Heb je eenmaal het geheim vernomen, dan kun je het niet meer terugdraaien. Je zult ermee moeten leven. Zolang er gezweven wordt, blijft het geheim iets schaamteloos, iets vreselijks, een soort

zwarte bladzijde waarover je niet praat. Gelukkig is binnen deze groep de laatste tien jaren een doorbraak ontstaan. Met dien verstande dat zij – tenminste een aantal van hen – nu kunnen vertellen wie ze zijn en daarmee ook naar buiten durven treden.

Helaas weten veel van deze kinderen – die nu allemaal zo rond de leeftijd van 68 jaar zijn – niet echt wie ze zijn. Soms weten ze wel de naam van hun biologische vader, maar vaak ook niet. Maar al te vaak is bij een aantal van hen het geheim mee het graf in genomen, zowel door hun overleden moeder als door andere familieleden. Zij zijn echte wezen. Wat vaak frustrereert, is dat de moeders veelal door het leven zijn gegaan als waren zij gehandicapt in hun gevoelens. Veel moeders – dat zijn er nu nog maar enkelen – die nu nog leven durven nog steeds niet te praten.

Als je geboren wordt, is dat een onvrijwillige keuze. Die keuze wordt meestal gemaakt door je verwekkers of door slechts één daarvan. De vrijwilligheid of onvrijwilligheid speelt daarbij geen enkele rol. Met de gevolgen wordt je pas later en soms zelfs veel later geconfronteerd. Mijn echtgenote werd pas op haar 15e jaar voor de eerste keer geconfronteerd met haar afkomst. Het zal je maar gebeuren, dat midden in je pubertijd waarin je het toch al moeilijk genoeg hebt met jezelf, iemand in je directe omgeving op een sneaky manier zegt – zogenaamd in vertrouwen en zogenaamd het beste met je voor hebbend – “Hé meis, weet je dat jouw vader je vader niet is. Je vader is een Jap. Vraag maar aan je moeder, die heeft misschien nog ergens een foto van hem”. Totaal overdonderd, vol ongeloof en volkomen verward werd die boodschap op haar bordje neergelegd.

Je vader, de man die je respecteerde, die je liefhad en altijd voor je klaar stond, die je naar school bracht en met je ging brommerrijden, “was je vader niet....?” Ze begreep er helemaal niets van. Wie was mijn vader dan wel? Waarom was mijn moeder een relatie aangegaan met de vijand? Dat zijn de vragen die dan onmiddellijk naar boven komen. Praten daarover met moeder of vader durfde ze toen nog niet. En trouwens wat later ook nog niet. Uitleg kreeg ze pas veel later en dan nog in een summiere vorm. Echte gesprekken over dit onderwerp hebben nooit plaatsgevonden en helaas kunnen die nu niet meer worden gevoerd. Moeder is nu dementerend en vader, de man die haar opvoedde, is overleden.

Links-boven de biologische vader, rechts-boven en onder de vader en moeder van de vrouw van Han Dehne.

Verteld werd, dat er geen keuze bestond of je nu wel of geen relatie begon. Haar moeder was in die tijd net 18 jaar, bijna 2 jaar getrouwd met een KNIL-militair en had al een dochter. “Haar Japanner” was toen 46 jaar, had een hoge civiele functie, stond opeens voor de deur en “wilde haar”. Angst voerde de boventoon. Later in die relatie – die bijna drie jaar heeft geduurd – ontstond er een soort van

genegenheid of iets dergelijks. Hoewel het in aanvang dus een ongelijkwaardige relatie was, is er kennelijk toch naderhand een vorm van liefde ontstaan. Het uiteindelijke product daarvan is mijn echtgenote. Ik zal hier niet haar hele levensverhaal beschrijven, want dat heb ik eerder gedaan in mijn boek “Het leven gaat door”. Haar leven is in een latere fase zeer moeilijk geworden. In aanvang na de oorlog, als gevolg van afwijzing, discriminatie en dergelijke, kwam hier later ook nog een identiteitscrisis bij, die gepaard ging met vele nachtmerries. Dit leidde ertoe dat ze bijna 3 jaar onder psychiatrische behandeling moest in het Sinaï-Centrum in Amstelveen.

Het is een bekend feit dat Indische Nederlanders en alle anderen die in de Oost verbleven tijdens de gruwelijke jaren tussen 1942 en 1950 en soms zelfs daarna nog, met geen woord spraken over alles wat ze hebben meegemaakt en beleefd. Niet met hun kinderen, niet met hun familie, niet met vrienden, zelfs vaak niet met hun echtgenote of echtgenoot. Dit is “Het Indische stilzwijgen”. En dat stilzwijgen werd bewaard en vele trauma's werden stilzwijgend met zich mee gedragen. Hierdoor ontstonden allerlei problemen, zoals vormen van afwijkend gedrag, verbroken huwelijken, overspel, uithuisplaatsing van kinderen en breuken met familie waren vaak het gevolg ervan.

Familie begint in je eigen gezin. Daar ligt de bakermat en nergens anders. Je familie zijn je ouders, broers en zusters. De rest is toegevoegde waarde, zoals ooms en tantes, neven en nichten. Je vader is degene die je opgevoed heeft en dat hoeft niet persé dezelfde te zijn die je verwekt heeft. Dit is een oud gezegde dat een grote kern van waarheid in zich heeft. Maar daarbij doet zich alleen het probleem voor, dat je in je opvoed-

vader geen genetische herkenning hebt. Hoe goed en lief deze vader ook voor je is of is geweest. Blijft nog over het feit dat je werkelijke afkomst dan nog verborgen blijft, want immers je weet niets van je biologische vader. Bovendien ken je de rest van de andere familie ook niet. Natuurlijk blijft er een soort wens bestaan om je biologische vader te leren kennen of te ontmoeten. Maar vaak is dat helaas niet of niet meer mogelijk.

Natuurlijk weten alle Japans-Indische kinderen wat er in de oorlog is gebeurd. Ook zij weten dat dit nooit mag worden vergeten. Maar wat even

natuurlijk is, is dat zij het recht hebben om te weten van wie je vandaan komt. Dus, te weten wie je vader is of was als mens, als vader of wat dan ook. En ook dat je dus nog meer familie hebt, maar niets van ze weet en dat is frustrerend. Veel van de Japans-Indische kinderen zijn op deze manier op zoek naar hun roots. , hun onbekende andere helft. Een ieder moet beseffen dat elk kind het recht heeft om te weten wie zijn of haar ouders zijn, zo zij dat wensen te weten.

In een maatschappij die boordevol zit met informatie, archieven die uitpuilen van gegevens, moet het

mogelijk zijn om hier wat mee te doen. Gelukkig zijn er organisaties als JIN en Sakura, die hen daarbij bijstaan, mede geholpen door mensen afkomstig uit Japan of die in Japan hun domicilie hebben. De titel van dit verhaal is misleidend. Kinderen van een Japanse vader zijn eigenlijk niet anders. Zij zijn gewoon net als alle andere kinderen, die helaas hun vader niet kennen en soms niet eens weten wie hij is. In de televisieserie "Spoorloos" ziet u wel vaker dit soort situaties.

CREAPRO VERTALINGEN

Den Haag

(official sponsor van Stichting Nederlands Indisch Cultureel Centrum)

*Vertalingen van en naar alle talen en de moedertaal
Speciaal: technisch, medisch, juridisch en commercieel
Snelheid en kwaliteit tegen een redelijke prijs*

SINDS 1989 HET VERTAALBUREAU DAT U ZORGEN UIT HANDEN NEEMT

Galileïstraat 18 - 2561 TE Den Haag - tel: 070-362 05 89 * - fax: 070-362 56 64

@: creapro@worldonline.nl

W: www.creapro.myplaces.nl

DAT IS ANDERE TAAL...!

Mijn grootste hobby

door: Chinook de Deugd

Ik doe aan kyokushin karate. Het is bijna de tijd voor examens bij mij in de dojo. Dat betekent dus veel technieken en kata's oefenen. Een kata is een gevechtvorm waarbij techniek het belangrijkste is. Het examen duurt 2.5 uur. We beginnen buiten met een half uur conditie dan gaan we naar binnen voor kata's kumite en de banden uitreiking. Kumite is sparren tegen elkaar vechten maar je moet je wel aan de regels houden en van elkaar leren. Meeste mensen hebben geen handschoenen aan want we doen kyokushin full-contact karate.

Het conditie gedeelte buiten begint met van de dojo naar het park rennen wat ongeveer een kilometer is. In het park beginen we met de warming up door rondjes te rennen om het park heen. De rondjes zijn ongeveer 200 meter. Daarna moet we parkoers afleggen bijvoorbeeld de bergen op, om de palen en de bomen heen en op nieuw of kikkerend, op handen en voeten, of sprintend. Als we klaar zijn met het conditie gedeelte gaan we terug. Daar doen we een andere gi aan omdat het meestal aardig modderachtig is. Een gi is het pak dat een karateka aan heeft.

Het eerste uur binnen zijn we bezig met kihon, dat betekend basis technieken. Dat zijn dus trap en stoottechnieken. In dat uur doe we ook kata's. ik ga op voor de derde kyu dus ik moet zeven kata's kennen. Een kyu is de graad band en slip bij kyokushin karate is het kyu systeem heel anders dan bij andere budo sporten of martial arts. de eerste band is wit de tweede is oranje of rood de derde is blauw de vierde is groen de vijfde is bruin en de zesde is zwart. tussen elke band zit een zwarte streep of een slip elke band is een kyu en elke slip is een kyu. In tegenstelling tot andere budo sporten hebben wij tien kyu's en andere zes.

Mukyu White

10th Kyu Orange Belt

9th Kyu Orange + Black Stripe

8th Kyu Blue Belt

7th Kyu Blue + Black Stripe

6th Kyu Yellow Belt

5th Kyu Yellow + Black Stripe

4th Kyu Green Belt

3rd Kyu Green + Black Stripe

2nd Kyu Brown Belt

1st Kyu Brown + Black Stripe

1st Dan Black Belt 1st Dan

2nd Dan Black Belt 2nd Dan

3rd Dan Black Belt 3rd Dan

4th Dan Black Belt 4th Dan

5th Dan		Black Belt 5th Dan
6th Dan		Black Belt 6th Dan
7th Dan		Black Belt 7th Dan
8th Dan		Black Belt 8th Dan
9th Dan		Black Belt 9th Dan
10th Dan		Black Belt 10th Dan

Het laatste uur is kumite hoe hoger je kyu is hoe meer spar partijen je hebt. Dit is het zwaarste gedeelte want als iemand onbehouden is,

zal je het niet lang vol houden want dan raak je geblesseerd en als het je laatste partij is en je kan niet veder vechten dan kan je je examen ook niet halen. Als je een kind ben is het ook al een heel stuk moeilijker want er zijn bijna alleen volwassenen. Bij vijfde kyu dus gele band met een streep en hoger krijg je extra spar partijen. De extra spar moet je constant door gaan er staan een paar mensen achter elkaar, na elke twee minuten stopt de persoon met wie je op dat moment aan het sparren bent en komt de ander er gelijk na of je moet tegen twee tegelijk.

De band uitreiking is het laatste stuk. De sensei of sihan roept je naam op. Je naam wordt dan opgeroepen op kyu hoogte en alfabetische hoogte: je begint bij tiende kyu en eindigt bij derde kyu.

Want tweede kyu is bruine band en die kan je meestal op kamp halen tijdens examen ook eerste dan moet je op zomer kamp halen.

Het karate soort wat ik doe is kyokushin. Ik leg dit uit want heel veel mensen denken dat karate allemaal het zelfde is maar er zijn tientallen soorten. Kyoku betekent uiterste en shin betekent waarheid. Het is een full contact karate dat in tegenstelling tot wado karate wat de meeste kinderen doen. volwassenen hebben geen bescherming alleen een beetje en kruisbescherming. Kyokushin is niet iets wat je moet dan als je de tijd er niet voor hebt want het is geen sport maar een levens wijzen.

Ik doe kyokushin in de Ruud Muller dojo in Leidschendam, kijk maar op www.kyokushin.nl

Korte berichten

Wij zijn op zoek naar jong aanstormend talent

In de rubriek "Just4Kids" hebben we dit jaar al aandacht besteed aan jong talent. Zo plaatsten we een artikeltje over twee meisjes die Indonesische dansen leerden en daar zelfs al mee op het podium stonden. Heb jij nou ook zo'n talent? Kan je goed gitaarspelen en treed je ook op? Of ben je een tenniskampioen in de dop, een goed biljarter of kan je heel goed dansen of zingen? Misschien ben je wel een hele goeie chef-kok, of een kunstschilder of tekenaar. Misschien ook wel een..... Kortom, alle jonge supertalenten van ca. 8 tot ca.

14 jaar oud willen we voor het voetlicht zetten. En wij willen dat aan iedereen vertellen. Als je zelf niet zo heel goed kan schrijven, vraag dan of jouw ouders een stukje willen insturen met een fotootje erbij. Of je stuurt jouw verhaal gewoon naar de redactie, dan maken wij er samen met jou een leuk geheel van. **Stuur je reacties dan naar:** info@indisch-centrum-den Haag.nl **DOEN HOOR.....!!!**

Van Gogh viert feest

Het Van Gogh Museum bestaat 40 jaar en dat gaan we samen met jou vieren. Jouw tekening of schilderij misschien aan de wand in het Van Gogh Museum, zodat heel veel andere mensen het dan kunnen zien. Ga dus gauw aan het werk met de teken- en schilderwedstrijd. Ben je tussen de 4

en 12 jaar? Maak dan een tekening of schilderij op een A4 velletje. Het mag potlood zijn, viltstift, krijt, inkt of verf of alles door elkaar mag ook. Vul samen met je vader of moeder of je grote broer of zus het deelname formulier in op de website, maar lees wel eerst de voorwaarden heel goed.

Uit alle inzendingen kiezen wij drie tekeningen of schilderijen en gaan die ophangen in het Van Gogh Museum. De winnaars wordt in de herfstvakantie uitgenodigd voor de Familiedagen in het Van Gogh Museum. Dan maken we ook nog bekend welke van de drie kunstwerken op ansichtkaarten en op de dozen van de Kinderworkshops gedrukt zullen worden. Stuur dus je kunstwerk in vóór 1 september aan het **Van Gogh Museum Tekenwedstrijd 2013, t.a.v. afd. Educatie, Postbus 75366, 1072 AB Amsterdam.**

Deelnameformulier:

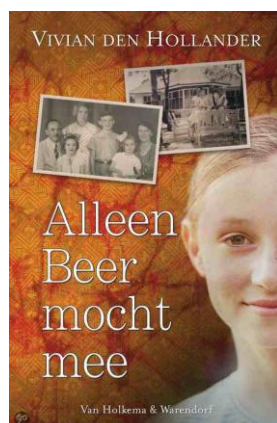
<http://www.vangoghmuseum.nl/download/Van-Gogh-Museum-Deelnameformulier-tekenwedstrijd.pdf>.

Voorwaarden:

<http://www.vangoghmuseum.nl/download/Tekenwedstrijd-VanGoghMuseum-Voorwaarden.pdf>.

Boeken, e-books/cd/dvd

Alleen Beer mocht mee – V. den Hollander. Het is 1942. Trudi woont met haar vader en moeder, zusje en

broer in Nederlands-Indië. Ze heeft er een heerlijk leven in een groot huis aan de zee. Dan is het afgelopen, als Trudi's vader op een dag vertelt dat de Japanners de Amerikaanse vloot

hebben verslagen en nu ook Indië wil aanvallen. Hun huis ligt gevaarlijk dicht bij de zee en dus moeten ze weg. Trudi maakt in die periode heel veel mee. Spannende, droevige, maar toch ook vrolijke dingen. Dit boek is gebaseerd op een waargebeurd verhaal. Vanaf 11 jaar. *Prijs: € 11,99.*

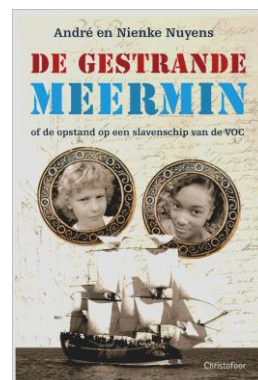
De waanzinnige boomhut – Andy Griffiths en Terry Denton. Een boomhut zoals die van Andy en Terry heb je nog nooit gezien. De boomhut heeft dertien verdiepingen, met een bowlingbaan, een zwembad met reuzenhaaien, een snoepjesmachine een geheim laboratorium en nog veel

meer. Andy en Terry beleven er de dolste avonturen, want in hun boomhut kan van alles gebeuren en alles is mogelijk. Dus wacht niet langer en kom langs. Dit boek is het eerste deel uit een nieuwe reeks van de Australische schrijver Andy Griffiths en de meesterlijke tekenaar Terry Denton, die de vele illustraties heeft gemaakt die bulken van de grappige details. Hun werk werd al vele keren bekroond. 10-12 jaar. *Prijs: € 9,99.*

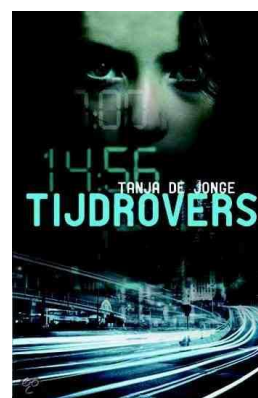
De gestrande Meermin – André en Nienke Nuyens. Dit verhaal is een verslag van ware gebeurtenissen. In 1765 werkt Jeronimus Schellings als sjouwer in een pakhuis in de haven van Kaap de Goede Hoop in Zuid Afrika. Wanneer de pakhuismeester hen vals beschuldigt, neemt hij dienst als scheepsjongen op het schip "De Meermin" van Kapitein Olaf Leij. Ze

gaan slaven ophalen in Madagaskar. Tijdens de reis krijgt de jonge Jeronimus spijt van zijn beslissing om scheepsjongen te worden, maar het schip is al op volle zee en hij kan niet meer terug. Hij maakt de wrede overval op een dorp in Madagaskar

mee, waar slaven buitgemaakt worden. Hij voelt zich een beetje verantwoordelijk voor de jonge dochter, Xiomara, van een tijdens de overval omgekomen slavin. Het enige dat hij kan doen, is de slaven zo goed mogelijk behandelen, vooral Xiomara. Tijdens de terugtocht naar De Kaap komen de slaven in opstand. Wat kan Jeronimus doen om zijn eigen leven en dat van Xiomara te redden? Vanaf 10 jaar. *Prijs: € 14,90.*

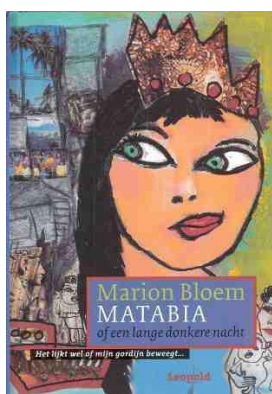
De Tijdrovers – T. de Jonge. Het is woensdagmiddag, één uur. Je ouders moeten weg en jij hebt beloofd dat je op je zus Marit zou passen. Je doet het met tegenzin, want je wilde veel liever voetballen met je vrienden. Je vindt je

zus groot genoeg om een poosje alleen te blijven. Dan sluit je met je zus

een slimme deal. Je zus gaat naar een vriendin en dan kan jij lekker voetballen. Allebei om vijf uur weer thuis, ruim voordat je ouders weer thuis zijn en dan hoeft niemand het te weten te komen. Dan wordt het woensdagmiddag, één minuut voor vijf..... Waar blijft ze nou? Wat als je één kans krijgt om haar te redden, dan..... Voor 12-15 jaar. *Prijs: € 12,50.*

Matabia – 4 CD Box – Marion Bloem. Het Indische meisje Sylvia woont in Nederland. Op een avond moet ze op haar broertje en zusje passen. Het huis is vol enge geluiden: de trap kraakt, op zolder hoort ze voetstappen, in de

kelder ritselt het. Tijdens die lange donkere nacht denkt Sylvia na over het land waar haar ouders vandaan komen. En over alle geesten en spoken die daarbij horen. Een geweldig leuk **luisterboek** op 4 CD's, op sublieme wijze voorgelezen door Marion Bloem. Totale luisterduur: 2,5 uur. Vanaf 8 jaar. *Prijs: 14,95.*

De in deze rubriek besproken

Boeken, E-books, CD's en DVD's

kun je bestellen bij: www.paagman.nl

paagman

*Kinderboekwinkel *Villa Paagman**

Recept

Zoetzure gembersaus – Een heerlijke saus die je overal bij kunt gebruiken.

Ingrediënten:

2 zeer fijngehakte rode uien, 4 teentjes knoflook uit de knijper, 4 eetl. tomatenketchup, 1 dl. gembersiroop, 1 eetl. Ketjap manis, 1 heel fijngehakte rode peper, 1 eetl. djahé (gemberpoeder), scheutje azijn, 1 eetl. bruine suiker. Evt. een scheutje water.

Bereiding:

Fruit de gehakte ui, samen met de knoflook en de gehakte rode peper in een beetje olie in een wok. Als de uitjes glazig zijn, de gemberpoeder toevoegen en heel goed mengen. Dan de tomatenketchup, gembersiroop en ketjap manis erbij en weer roeren. Dan op smaak brengen met een scheut azijn en ongeveer een eetl. Bruine suiker. Eventueel nog een snufje zout. Als de saus iets te dik is, kun je nog een scheutje water toevoegen, zodat er een mooie gladde saus ontstaat.

Deze saus kan je overal bij gebruiken. Heerlijk bij kip en varkensvlees, bij pangsit, babi pangang, Fu Yong Hai, of op de bank dippen met een chippie.

Selamat Makan.

Agenda

Open Kinderatellier – Op iedere zondagmiddag In het Haagse Gemeentemuseum is elke zondag voor kinderen vanaf 5 jaar de mogelijkheid om aan een leuke workshop mee te doen. Het is gratis en ieder kind mag zelf weten wat hij of zij voor kunstwerk wil maken. En dat mag je dan natuurlijk ook mee naar huis nemen. Er is professionele begeleiding aanwezig van een museumdocent of beeldend kunstenaar. De workshop is van 12.00 tot 16.00 uur en je mag binnenkomen wanneer je wilt. Het Gemeentemuseum ligt aan de Stadhouderslaan 41, 2517 HV Den Haag, Tel: 070-3381111.

PIXAR – 25 years of animation. Tot en met 27 oktober kun je de tentoonstelling PIXAR bezoeken, die gaat over het 25 jarig jubileum van de tekenfilmstudio, waar onder andere de bekende films Toy Story, Finding Nemo, Wall-E en UP gemaakt zijn. Meer dan 500 originele tekeningen en kunstwerken, geselecteerd uit de enorme verzameling van PIXAR studio's zijn hier te bewonderen. Laat je meevoeren op ontdekkingsstocht langs de achtergronden van creatieve

PIXAR
25 YEARS OF ANIMATION
AMSTERDAM EXPO
30.05.2013 - 27.10.2013

ontwerpprocessen en kom er achter hoe de ideeën achter de animatiefilms zijn ontstaan en hoe ze tot leven worden gebracht. De tentoonstelling is te zien in de Amsterdam Expo (Zuidas), Gustav Mahlerlaan 24, Amsterdam. Geopend elke dag van 9.00 tot 18.00 uur (vrijdag tot 21.00 uur). Je koopt kaarten voor Amsterdam EXPO voor een specifiek tijdvak, bijvoorbeeld van 11.00-12.00 uur. Je hebt daarmee recht op toegang tot de tentoonstelling binnen dit tijdvak. Eenmaal na de toegangscontrole ben je van harte welkom om – binnen de openingstijden – in de tentoonstelling te blijven zolang als je wilt. Deze “tijdsloten” zorgen voor een betere spreiding van het publiek en dragen eraan bij om je de exposities in Amsterdam EXPO in een aangename en ontspannen sfeer te laten beleven. Zorg er dus voor dat je binnen zo’n tijdslot aanwezig bent. Tickets graag van tevoren bestellen via de website. Zie voor alle verdere uitleg: www.amsterdamexpo.nl/bezoek.

Villa Zebra zomerprogramma Tot en met 1 september kun je in Villa Zebra in Rotterdam deelnemen aan een leuk zomerprogramma. Een en ander is verdeeld over verschillende

leeftijdsgroepen en je kunt meedoen met speurtochten, teken en schilder workshops, sport en spelletjes, leuke ontdekkingstochten, enz. Tijdens de zomervakantie (20 juli t/m 1 september is Villa Zebra geopend van dinsdag t/m zondag van 12.00 tot 17.00 uur. Je bent van harte welkom. Kom gauw op de website kijken wat er allemaal voor jou te doen is. En zelfs

die website is al een ontdekkingsreis. http://villazebra.nl/index_wereld.html

Buitenkampers in het Museon

Nieuwe tentoonstelling over de oorlogsjaren in Indië, waarbij een deel van de mensen in de Jappenkampen werden opgesloten, terwijl een ander deel, dat er wat meer Aziatisch uitzag, daarbuiten mochten blijven; de zogenaamde “Buitenkampers”. Als je kon bewijzen dat een van je voorouders Indonesisch was, dan werd je een Buitenkamper. Later gedurende de oorlog werden de Japanners strenger en werden ook daarvan veel mensen opgesloten in kampen. Deze tentoonstelling gaat over mensen die moesten overleven buiten de kampen. Museon, Stadhouderslaan 37, 2517 HV Den Haag. <http://www.museon.nl>.

Mano

Boeken:

www.thisismano.com

contact@thisismano.com

www.totallykidz.nl - info@totallykidz.nl

www.janvis.nl - info@janvis.nl

Links4Kids

Heel veel leuke **LINKS** voor kinderen: <http://suara-baru-kecil.jouwpagina.nl>

De **Jeugdwebsite** van de Nederlandse Oorlogsgravenstichting (Ned.-Indië).

<http://www.eenlevenverloren.nl/index.php?go=home.personen@pagenr=1>

Villa Zebra, landelijke jeugdorganisatie <http://www.villazebra.nl>

Kunstbende, landelijke organisatie met afdelingen in alle provincies voor iedereen van 13 tot en met 18 jaar. <http://www.kunstbende.nl>

Indisch Herinneringscentrum Bronbeek www.indischherinneringscentrum.nl

Koorenhuis - Den Haag, cursussen en workshops voor muziek, dans, kunst en theater. <http://www.koorenhuis.nl>

Taman Indonesia, Het leukste kleine Indonesische dierenpark in Nederland. <http://www.taman-indonesia.nl>

Weblog “Indische Jeugdletteren”
Blog van Marjorie van Putten: <http://indischejeugdletteren.wordpress.com/over-mij/>

Jeugd Startpagina “Open Start” <http://jeugd.openstart.nl>

Jeugdbieb, leuke en informatieve website. <http://www.jeugdbieb.nl>

Cultuur, Jeugd, Sport en Media in Vlaanderen, website met van alles. <http://www.cjsm.vlaanderen.be>

Kinderboekenpraatjes. Veel boeken uitzoeken voor elke leeftijdsgroep. <http://www.kinderboekenpraatjes.nl>

Indische Jeugdboeken, compleet met bestellink. <http://www.antiquariaat-anna.nl/boek/kameleonboeken>

Geef je mening...

Graag willen we weten wat jij van deze rubriek vindt. Wat vind je van de informatie, de onderwerpen, wat mis je nog. En vooral, wil je zelf ook wat

bijdragen aan de inhoud van deze rubriek. Dat kan altijd. Laat het ons maar weten en wij zorgen dat jouw mening telt. Ons e-mailadres is: info@indisch-centrum-den Haag.nl

DJ GUIDE
PARTY AGENDA
dance events, party agenda,
vrijwel alle DJ's
en nog veel meer
overzichtelijk gerangschikt op datum en
op locatie in heel Nederland
www.djguide.nl
de dance & party
informatiesite voor jongeren

Ga je met je ouders op vakantie naar Indonesië?

Maak dan een leuk reisverslagje voor "Just4Kids" met wat foto's erbij opsturen naar: info@indisch-centrum-den Haag.nl, t.a.v. Juniorredactie NICC Nieuwsbrief

De Gouden Keris (4)

Stripverhaal

door Hugo Driessen

(wordt vervolgd)

De Indische Agenda

LET OP! Sluitingsdatum alle kopij Nieuwsbrief nr. 8 op 4 augustus 2013

T/m 25 augustus 2013: Louis Couperus en de Oudheid. Couperus schreef een aantal romans over de klassieke oudheid, waaronder *De Komedianten*, *De berg van licht* en *Iskander*. Het Rijksmuseum voor Oudheden in Leiden huisvest een tentoonstelling, waarbij men stilstaat bij deze romans van de beroemde schrijver. Het museum selecteerde toepasselijke objecten voor bij de tentoonstelling uit eigen depots.

Speciaal voor deze tentoonstelling maakte kunstenares Elissa Pesapane bij elk boek een potloodtekening, waarop Couperus te zien is met iedere keer een aan de titel gerelateerd voorwerp of thema. De tentoonstelling is te zien in het **Rijksmuseum voor Oudheden**, Rapenburg 28, 2311 EW Leiden, Tel: 071-5163163. Opening: dinsdag t/m zondag 10.00-17.00 uur. Toegang: volw. € 9,50; kind. 5 t/m 17 jr. € 3,00; 65+ € 7,50; museumkaart van toepassing. Info: www.rmo.nl

11 september 2013: Presentatie Landgoed Bronbeek. Voor de laatste keer in dit seizoen worden het Landgoed Bronbeek en zijn bewoners gepresenteerd. Deze bestaat uit twee delen: Eerst brengt Niek Ravensbergen

in een lezing met veel dia's het gebruik van het landgoed in de loop van 200 jaar in beeld. Daarna voert een rondleiding de deelnemers langs bijzondere bomen, de bron en de beek waar het landgoed zijn naam aan dankt, met zijn watervalletjes, beelden en beroemde "plantenkalender". Ook de architectuur van de monumentale gebouwen en de gedenktekens voor de slachtoffers van de Japanse bezetting van Nederlands-Indië worden belicht. Locatie: **Landgoed Bronbeek**, Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. Tijden: 14.00 tot 16.30 uur. Toegang: € 6,00 (met Museumkaart, Veteranenpas, Donateurspas: gratis). Alle inlichtingen: 026-3763555, of nb.ravensbergen@mindef.nl.

T/m 31 oktober 2013: Herinneren en Verbinden. Deze tentoonstelling laat zien hoe de Indische en Molukse gemeenschap in Lunteren, Bennekom en Ede zijn terechtgekomen. Hiertoe wordt een beeld geschetst van de politieke ontwikkelingen in voormalig Nederlands-Indië in de periode 1940 tot 1965. Na een stukje geschiedenis,

gerelateerd aan de komst van deze groepen in de drie steden, zoomt de tentoonstelling in op de lokale opvang van Indische en Molukse mensen. Centraal staan de komst, opvang en inburgering, alsmede de overdracht

van deze herinnering aan de jongere generaties en de Edese bevolking. Deze tentoonstelling is ontstaan uit een samenwerking tussen Het Indisch Herinneringscentrum en de Stichting Ana-Apu in Lunteren. Locatie: **Museum Oud-Lunteren**, Dorpsstraat 55, 6741 AB Lunteren. Openingstijden: wo-za 13.30 tot 16.30 uur, di 10.00 tot 16.00 uur. Toegang: € 2,00, de jeugd tot 18 jr: gratis. Nadere inlichtingen: www.lunteren.com/nl/oud-lunteren.

24 t/m 27 september 2013: Fotoweek Nederlands-Indië. Iedereen kan op deze dagen terecht op Landgoed Bronbeek met zijn of haar familiefoto's. Het belang van die foto's

kan u namelijk niet geheel duidelijk zijn. Experts staan dan klaar om de door u meegebrachte foto's aan de hand van locatie, kleding of uniformen, voer- of vaartuigen en gebouwen op de foto's te analyseren. In veel gevallen kunnen zij u ook advies geven voor nader genealogisch onderzoek. Voor deelname zijn de normale museumtarieven van toepassing. Op genoemde dagen kunt u terecht tussen 13.30 en 17.00 uur. Locatie: Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. Verdere inlichtingen via: Loket.KTOMM.Bronbeek@mindef.nl.

Column: Eindelijk rust

door: Henk Anthonijsz

Eind 2011 werd Henk Anthonijsz (1926) uitgenodigd voor een bezoek aan Japan. Het was een bijzonder emotionele, maar tegelijkertijd ook zinvolle reis. Het contact met Japan en de Japanners gaf Anthonijsz rust. Een gevoelige periode in zijn leven kon worden afgesloten. Hier het verslag van zijn verweringsreis naar Japan.

In het kader van het “Peace, Friendship and Exchange Program” van het Japanse Ministerie van Buitenlandse Zaken worden verweringsreizen aangeboden aan hen die de Japanse bezetting van het voormalig Nederlands-Indië hebben meegemaakt. Zo bieden zij de mogelijkheid om in het kader van persoonlijke verwerking van dat verleden tevens kennis te maken met het Japan en de Japanners van nu.

In januari 2008 verzocht ik het Japanse Ministerie om in aanmerking te komen voor deelname aan een dergelijke reis. Meer dan twee jaar later (een oneindigheid op mijn leeftijd), toen ik de hoop al zo’n beetje had opgegeven, werd ik opeens verrast met een uitnodiging. Ik mocht mee met de reis van 8 t/m 18 november 2011. Het was een groep van 14 personen, 7 dames en 7 heren. De jongste was 70 jaar en de oudste 88. Tenminste zes ervan hadden de oorlog meegemaakt als baby of peuter.

Na een lange vliegreis arriveerden we woensdag 9 november omstreeks 10.00 uur in de ochtend in Tokyo. We werden opgewacht door twee Japanse vrouwen, een verpleegkundige en een gids. Zij zouden ons op onze reis vergezellen. Nog diezelfde dag vlogen we door naar Kitakyushu in het zuiden van Japan voor onze eerste overnachting.

Gemengde gevoelens

De volgende dagen hadden we meteen een stevig programma. De eerste stad die we aandeden was Mizumaki, met een bezoek aan een lagere school, het Gemeentehuis, het Monument voor omgekomen Nederlandse krijgsgevangenen, een bibliotheek met een Nederlandse afdeling en een Japanse Tuin, waar we deelnamen aan een theeceremonie. Vervolgens gingen we naar Nagasaki. Op de plek waar op 9 augustus 1945 de atoombom viel – nu een groot plein met een herdenkingsmonument – legden wij in aanwezigheid van de lokale pers, bloemen neer ter nagedachtenis aan de slachtoffers. Een volgend bezoek aan het Atoombom Museum werd sommigen emotioneel te veel.

Henk Anthonijsz tijdens de afscheidsavond

De volgende dagen bezochten we Doshima, Osaka (met een bezoek aan het International Peace Center), Kyoto en Tokyo. In deze laatste stad hadden we een ontmoeting met studenten van de Chuo University en vertelden we hen ons verhaal. Uit hun reacties bleek heel veel onkunde. Verder werden we hier verwelkomd op de Nederlandse ambassade, bezochten we een Shinto tempel en hadden we in het hotel een afscheidsavond, waarbij velen die wij al eerder tijdens onze reis ontmoet hadden, zowel Nederlanders als Japanners, aanwezig waren. Een

emotionele avond met veel zang in het Nederlands en het Japans.

Al met al een onvergetelijke reis. Een mooi land – waar wij geweest zijn, was het bergachtig met veel groen – met mooie, schone steden en parken. Veel vriendelijke, aardige en lieve mensen. En een hoge levensstandaard. Uit gesprekken (in het Engels) met de jeugd blijkt dat deze geen weet heeft van de oorlog. Niet van het optreden van het Japanse leger in Nederlands-Indië, noch van de noodzaak (hoe onmenselijk ook) van het gebruik van atoombommen om aan alle ellende een einde te maken.

Een nacht om nooit te vergeten

Zelf heb ik ze niet kunnen vertellen over mijn leven tijdens de Japanse bezetting: Mijn moeder was al vóór de oorlog overleden en mijn vader werd geïnterneerd en is in het kamp omgekomen. Ikzelf als 15 jarige werd tewerkgesteld in een werkkamp. Ik heb ze ook kunnen vertellen dat Japanse militairen tijdens de Bersiap mijn leven gered hebben! Het was in de nacht van 24 op 25 november 1945 in Bandoeng. Een nacht die ik nooit zal vergeten. In de middag van 24 november was het erg onrustig in de buurt waar wij woonden. Een neef van me ging de straat op. We hoorden enkele schoten, renden naar buiten en zagen hem dood op straat liggen. Van de ouders geen spoor. Wij droegen hem het huis binnen en daarop barricadeerden we de deuren. Van zes uur 's avonds tot middernacht bleven we in huis, bibberend en biddend, hopen op redding.

Opeens hoorden wij op het erf gestamp en geschreeuw. We dachten dat ons laatste uurtje geslagen had, maar het bleken Japanse militairen te

zijn. Ze bonsden op de deuren en schreeuwden dat we naar buiten moesten komen. In legertrucks werden we nu, met alleen de kleding die we droegen, naar de bescherming van het Ursulinenklooster gebracht. Gemengde gevoelens: de vroegere bezetter, de kampwachten waarvoor je moest buigen, redden nu je leven.

Toen ik dit aan de studenten vertelde, werd ik emotioneel. En het deed me goed om te zien dat mijn verhaal hen ook niet onberoerd liet. Zij gaven mij de hand en ik zag in hun ogen dat ze begrip hadden voor wat ik had meegemaakt. Na 66 jaar, op mijn 85e jaar, heb ik Japan bezocht. Misschien heb ik wel gesproken met een kind of

kleinkind van één van de militairen uit die benarde tijd. Ik zie deze reis voor mij als een afsluiting van de oorlog en de bezetting in het voormalige Nederlands-Indië en ik ben de Japanse overheid die deze reis mogelijk heeft gemaakt, dankbaar.

(dit artikel verscheen eerder in Java Post)

Pasar Malam Kalender 2013

(update: juli 2013)

December/Januari

27 dec. t/m 6 jan. (behalve Nieuwjaarsdag): Arnhem, Burgers Zoo www.wnproductions.nl

Februari

23, 24: Rijswijk (ZH) www.pasarmalamrijswijk.nl

Maart

2, 3: Doetinchem www.pasaroostwest.nl
20 t/m 24: Malieveld Den Haag www.indonesia.nl
22, 23, 24: Leeuwarden www.pasarmalamasia.nl
30, 31: Ahoi Rotterdam www.pasarmalamasia.nl

April

1: Ahoi Rotterdam www.pasarmalamasia.nl
5, 6, 7: Arnhem www.flamproductions.nl
14, 15, 16: Den Bosch (I&S Concepts)
26, 27, 28: Apeldoorn www.pasarmalamasia.nl

Mei

3, 4, 5: Geleen www.pasarmalamasia.nl
10, 11, 12: Dronten www.icm-online.nl
18, 19, 20: Den Helder www.stichtingstellar.nl
22 t/m 31: Malieveld Den Haag www.tongtongfair.nl

Juni

1, 2: Malieveld, Den Haag www.tongtongfair.nl
21, 22, 23: Zeist www.wnproductions.nl
14, 15, 16: Herderwijk (I&S Concepts)

Juli

5, 6, 7: Eindhoven www.pasarmalamasia.nl

19, 20, 21: Groningen www.pasarmalamasia.nl

27, 28: Vaassen www.pasaroostwest.nl

30, 31: Steenwijk www.wnproductions.nl

Augustus

1, 2: Steenwijk www.wnproductions.nl
9, 10, 11: Tegelen www.wnproductions.nl
23, 24, 25: Tilburg www.pasarmalamasia.nl
25, 26, 27: Dordrecht www.wnproductions.nl
31: Almere www.indischefeestavond.nl

September

6, 7, 8: Assen www.pasarmalamasia.nl
13, 14, 15: Utrecht www.wnproductions.nl
21, 22: Alkmaar www.stichtingstellar.nl
26, 27, 28, 29: Alphen a/d Rijn www.wnproductions.nl

Oktober

4, 5, 6: Maastricht www.pasarmalamasia.nl
12, 13: Dieren www.pasaroostwest.nl
25, 26, 27 Nijmegen www.pasarmalamasia.nl

November

2: Den Haag, Pasar Kliling www.manggarmegar.nl
2, 3: Rijswijk (ZH) www.pasarmalamrijswijk.nl
9, 10: Leek www.stichtingstellar.nl

December

??? dec. t/m 5 jan. (behalve Nieuwjaarsdag) Arnhem, Burgers Zoo www.wnproductions.nl

Van enkele Pasars zijn nog geen nadere gegevens bekend.

1ct

MEER DAN 40 LANDEN

1ct/min naar vaste lijn

NIEUW

[Meer informatie](#)

Reparatie, onderdelen, accessoires en batterijen voor al uw elektronische apparatuur. <http://www.mobipc.nl/onderdelen>

Colofon

**Digitaal maandelijks Magazine van:
Nederlands Indisch Cultureel Centrum**

Hoofdredacteur: Hans Vogelsang

Redactie:

Jean-Marie Bosch van Drakestein

Juniorredacteur: Chinook de Deugd

Correspondenten:

Ferry Schwab (ICM-online)

Woody Brunings (Muziek)

Jan de Jong (Indisch Platform)

Huibert Sabelis Wybenga (Canada)

Adrian Lemmens (New Zealand)

Strip: Hugo Driessen

Vormgeving: Hans Vogelsang

Technische realisatie: Dennis v.d. Ham

(Borca-Online Computer Service)

<http://www.borca-online.nl/>

Versijning: de 15^e van elke maand

Sluitingsdatum kopij en advertenties:

de 4^e van elke maand

Advertentietarieven: op aanvraag

Abonnement Nieuwsmagazine: GRATIS

Postadres: Newtonstraat 660

2562 LA Den Haag - Nederland

W: www.indisch-centrum-den Haag.nl

E: <http://indisch-centrum-den Haag.blogspot.com>

@: info@indisch-centrum-den Haag.nl

Aanmelden Nieuwsmagazine (subscribe):

<http://www.indisch-centrum-den Haag.nl/phplist/?p=subscribe&id=1>

Opzeggen Nieuwsmagazine (unsubscribe):

<http://www.indisch-centrum-den Haag.nl/phplist/?p=unsubscribe&if=1>

RABO-bank rek. nr.: 1292 16 836

IBAN: NL39 RABO 0129 2168 36

t.n.v. N.I.C.C. te Den Haag

Overname van (delen van de) inhoud is toegestaan, mits met bronvermelding.

© 2013 N.I.C.C. Den Haag

Leest u altijd met plezier onze Nieuwsbrief?

En gunt u anderen ook maandelijks zo'n mooi magazine? Gebruikt u dan het e-mailformulier op de volgende pagina en noteer uw familieleden, vrienden en kennissen voor een GRATIS abonnement.

Maak anderen blij met onze Nieuwsbrief

Op naar de 10.000 abonnees

Indische Internetkrant: www.icm-online.nl - schwab@icm-online.nl

**Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag
070-364 2806**

www.borca-online.nl

e-mail adressenlijst N.I.C.C. Nieuwsbrief

	N A A M	e – M A I L A D R E S
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		

Deze e-mail-adressenlijst scannen of overnemen en versturen naar e-mail: info@indisch-centrum-den Haag.nl
of versturen per post (voldoende frankeren) naar: Administratie NICC # Newtonstraat 660 # 2562 LA Den Haag